

Jaarverslag

2014

**HOLLAND
FESTIVAL**

Marcel Beekman in *Oidipous*
muziek Calliope Tsoupaki, regie Pierre Audi

Opbouw stellingen voor de concerten van Luigi Nono
in de Gashouder

Coup Fatal Serge Kakudji

'Tis Pity She's a Whore
Cheek by Jowl

Inhoud

1. Holland Festival 2014	06
2. Communicatie & Marketing	11
3. Development	14
4. Bestuur	16
5. Organisatie	19
6. Raad van toezicht	20
7. Jaarrekening	21
8. Controleverklaring	49

Bijlagen

- Coproductie/samenwerking
- Totaalprogramma Holland Festival 2014
- Overzicht medewerkers
- Nevenfuncties bestuur, directie/staf
- Donateurs
- Sponsors, fondsen, instellingen & partners

I. HOLLAND FESTIVAL 2014 DE AFSCHEIDS- EDITIE VAN ARTISTIEK DIRECTEUR PIERRE AUDI

Na tien inspirerende jaren onder artistieke leiding van Pierre Audi bood diens laatste festivaleditie een staalkaart van waar zijn artistieke 'regime' voor stond. Het Holland Festival 2014 was bovendien een van de omvangrijkste, veelzijdigste en best bezochte edities ooit. In een veelheid aan presentaties en activiteiten bood het festival 'levend repertoire' zoals het de organisatie bij het schrijven van het beleidsplan voor de periode 2013-2016 voor ogen stond. Van het overweldigende werk van Luigi Nono, behorend tot de historische avant-garde in de muziek, tot een snoeiharde *Thyestes* van jong talent Simon Stone, van de Congolese musici die publiek én zichzelf uitdaagden met hun versie van barokaria's in *Coup Fatal* tot de moderne mystiek van Lemi Ponifasio, en van de unieke muziek van Harry Partch in *Delusion of the Fury* tot de spectaculaire theatervoorstelling *War Horse*: er was voor een groot en divers publiek een veelzijdig aanbod op het hoogste niveau.

De opening met *Vortex Temporum* van Anne Teresa de Keersmaecker vormde de opmaat voor een festival waarin de dansprogrammering een belangrijke rol vervulde. Het ultieme samengaan van kijken en luisteren in deze voorstelling bood geen gemakkelijke openingsvoorstelling, maar maakte indruk op de aanwezigen, en stond symbool voor de drijfveren van Audi tijdens de afgelopen festivaledities.

HET ULTIEME SAMENGAAN VAN KIJKEN EN LUISTEREN [...] STOND SYMBOOL VOOR DE DRIJVEREN VAN AUDI TIJDENS DE AFGELOPEN FESTIVALEDITIONS.

Afscheid Pierre Audi

Afscheid Pierre Audi

Prometeo Luigi Nono

INTRODUCTIES EN GOEDE BEKENDEN

Het Holland Festival vindt introducties van nieuwe namen en makers waardevol voor het Nederlandse veld. Omdat het om een afscheidseditie ging, kwamen dit jaar echter ook veel goede bekenden terug: William Forsythe, Alain Platel, Lemi Ponifasio, Krzysztof Pastor bij Het Nationale Ballet en Sol León en Paul Lightfoot voor NDT I, Peter Brook, niet alleen van persoonlijk belang voor Pierre Audi maar voor alle theatermakers van de 20^e eeuw, Nicolas Stemmann met een Jelinek-tekst, Martin Kušej, William Kentridge, Roysten Abel, Philip Glass en Heiner Goebbels.

De nieuwe namen ontbraken echter niet. Het festival introduceerde choreograaf Trajal Harrell, met de Made to Measure-versie van *Judson Church is ringing in Harlem / Twenty Looks or Paris is burning at the Judson Church (M2M)*. In dit werk onderwierp Harrell twee zeer uiteenlopende genres (de moderne dans uit de zeventiger jaren en voguing) aan een gedegen onderzoek en toonde in het Teijin Auditorium in het Stedelijk Museum wat een ontmoeting tussen deze twee had kunnen opleveren.

Ben Frost presenteerde de grimmige, mede in opdracht van het Holland Festival, door hem gecomponeerde en geregisseerde horroropera *The Wasp Factory*, naar het boek van Iain Banks. De Amerikaanse componist David T. Little maakte met *Soldier Songs* (in een productie met video van Bill Morrison) zijn Nederlandse debuut. Het jonge ensemble Nishtiman, dat op vooruitstrevende manier traditionele Koerdische muziek uitvoert, gaf zijn eerste Nederlandse optreden in een tjkvol Bimhuis.

Met *Playing Cards: SPADES* van Robert Lepage speelde het festival in op de populariteit van groot gemonteerde voorstellingen met technisch vernuft. De Warme Winkel maakte voor het eerst zijn opwachting in het festival, dat *Gavriilo Princip* op locatie coproduceerde.

Simon Stone keerde na een succesvolle introductie met *De Wilde Eend* in het festival van 2013 nu al terug met een dynamische en zeer eigentijdse bewerking van *Thyestes*.

Hoogtepunt van het muziekprogramma was de *Trilogie van het sublieme*; een drietal concerten gewijd aan het oeuvre van de Italiaanse avant-gardecomponist Luigi Nono, gedirigeerd door Nono-specialist Ingo Metzmacher. Speciaal hiervoor werd in de Gashouder een indrukwekkende steigerconstructie gebouwd, waarop spelers en zangers plaatsnamen om het publiek een ongekende surround-ervaring te laten beleven. In aanwezigheid van Nono's weduwe Nuria Schönberg-Nono beleefde een uiterst geconcentreerd publiek in deze 'industriële kathedraal' onder meer het meesterwerk *Prometeo* en Nono's doorbraakcompositie *Il canto sospeso*. Vooraf en in de pauzes verdrong het publiek zich rond de Luigi Nono-tentoonstelling, en tijdens een tweedaags internationaal symposium wisselde een keur aan internationale Nono-experts de laatste inzichten uit.

De verdere muziek- en muziektheaterprogrammering strekte zich zowel in esthetisch als geografisch opzicht breed uit. Een groot en gemengd publiek, waaronder veel mensen van Pakistaanse origine, kwam naar het optreden van de legendarische Pakistaanse zangeres Abida Parveen, die met haar soefimuziek de zaal in extase wist te brengen. Twaalf trommelaars uit Kerala, India, speelden in Roysten Abels voorstelling *The Kitchen* een hypnotiserende slagwerkcompositie terwijl onder hen een traditionele payasam werd bereid die het publiek na afloop mocht proeven. Aan de andere kant van het spectrum bereikte de immens populaire Franse singer-songwriter Woodkid in de Rabozaal een vergelijkbaar effect tijdens een concert samen met het Metropole Orkest.

De jonge Amerikaanse componist Nico Muhly stond centraal tijdens twee concerten, steeds geflankeerd door een jonge landgenoot. In opdracht van het festival componeerde hij een nieuwe mis, de *Spiral Mass*, die werd uitgevoerd door het Nederlands Kamerkoor. Twee dagen later mocht orgelliefhebber Muhly zich uitleven in het Orgelpark, waar hij samen met organist James McVinnie en experimentele dance-producent Oneohtrix Point Never een contrastrijke avond verzorgde. De artiesten werden na deze succesvolle avond direct uitgenodigd voor een herneming in het Barbican Centre in Londen.

In de Ziggo Dome, normaalgesproken dé plek voor grootschalige popconcerten, vond een vertoning plaats van *Napoleon*, het legendarische filmepos uit 1927 van de Franse cineast Abel Gance. Acht uur lang keek het publiek ademloos naar de jonge jaren en opkomst van Napoleon, live begeleid door het Gelders Orkest onder leiding van componist en dirigent Carl Davis.

In EYE bracht het festival het magistrale epos van beeldend kunstenaar Matthew Barney en componist Jonathan Bepler: *River of Fundament*. Ter voorbereiding op dit werk was het Holland Festival in 2012 gastheer voor Barney en Bepler, die in een residency van een week werkten aan enkele scènes en de soundtrack. De film, waarin Norman Mailer twee maal reïncarneert

The Kitchen Roysten Abel

en ten grave wordt gedragen, vormde de apotheose van drie live-performances, film en improvisatie en creëerde een nieuwe Amerikaanse mythologie.

Pierre Audi sloot zijn laatste editie af met werk van eigen hand: de Grieks-Nederlandse componiste Calliope Tsoupaki schreef in opdracht van het festival het oratorium *Oidipous*, dat in een mise-en-espace van Audi zijn wereldpremière beleefde. Deze voorstelling verenigde enkele zaken die in de afgelopen tien jaar van structureel belang waren: aandacht voor nieuwe vormen van muziektheater, het verlenen van opdrachten aan Nederlandse componisten en het verbinden van traditie en vernieuwing. Zo vormde *Oidipous* een gepast slot – niet alleen van deze festival-editie, maar ook van het tijdperk Audi.

WERELDKLASSE IN DE STAD

Voor een aantal bijzondere projecten werd weer samenwerking gezocht met de grote culturele instellingen in Amsterdam. Met de presentatie van het Nederlands Dans Theater in de immense Markthal van het Food Center bracht het festival deze unieke locatie in beeld bij een heel nieuwe groep bezoekers. In samenwerking met het Stedelijk Museum werden aldaar performances van Germaine Kruijff en Trajal Harrell uitgevoerd. In de passage van het Rijksmuseum speelden studenten van het Koninklijk Conservatorium hun *Nono Interventions*.

De Nationale Opera en het Holland Festival brachten in coproductie *Laika*, de nieuwe opera van Martijn Padding en P.F. Thomèse, in regie van Arnout Mik. DNO presenteerde bovendien *Falstaff* van Verdi, die door het festival in samenwerking met DNO en NTR op groot scherm in het Oosterpark werd vertoond. Het bleef ondanks de sombere voorspellingen droog, waardoor het publiek volop kon genieten van deze opera.

Een aantal instellingen presenteerde zelfstandig werk in het kader van het festival: Toneelgroep Amsterdam bracht *The Fountainhead*, een regie van Ivo van Hove waar vol belangstelling naar werd uitgekeken. Deze productie reisde meteen na de premièrereeks naar het festival van Avignon. Het Koninklijk Concertgebouworkest vroeg componist en dirigent George Benjamin een concert te dirigeren met eigen werk naast dat van Ligeti, Ravel en de jonge Britse componiste Helen Grime. Het Nationale Ballet bracht de première van een samenwerking van Krzysztof Pastor met Sherin Neshat.

HOOGTEPUNTEN EN PUBLIEKSFAVORIETEN

Met het grote aanbod in deze editie viel het niet mee een hoogtepunt of een favoriet te noemen. Ook het publiek kwam er niet helemaal uit: de stemmen voor de VPRO-publieksfavoriet stakten bij twee producties die een gedeelde eerste plaats bezetten: *Orlando* en *Napoleon*. Ook *Winterreise* (3e plaats) en het Nederlands Dans Theater (4e plaats) scoorden goed. De meeste stemmen gingen verder naar een heel uiteenlopend muzikaal aanbod: *Woodkid* en Nono (*Prometeo*), *Falstaff* en *the CIVIL warS – Rome* van Philip Glass.

CONTEXT

Ieder jaar organiseert het Holland Festival naast het hoofdprogramma een reeks verbredende en/of verdiepende evenementen die grotendeels gratis toegankelijk zijn. Ze bieden een laagdrempelige introductie op het programma of een speels kijkje in de keuken, en boren vaak ook een nieuw publiek aan.

Nieuw waren de twee zeer succesvolle HF Young Academy-avonden die voorafgaand aan het festival werden gehouden in Looiersgracht60, een galerie in Amsterdam. Ter voorbereiding op het festival konden festivalbezoekers jonger dan 39 jaar twee 'kunstcolleges' volgen over respectievelijk narratieve kunst en perceptie. De avonden werden vormgegeven in samenwerking met hard//hoofd en Subbacultcha voor de muziek.

Naast inleidingen door experts bij de meeste voorstellingen en concerten in het festival waren er twintig Meet the Artists waar het publiek de artiesten kon ontmoeten en prangende vragen kon stellen. Vele grote namen werkten hieraan mee, zoals: choreograaf Alain Platel, theatermaker Roysten Abel, beeldend kunstenaar William Kentridge en actrice Isabella Rossellini. Memorabel was de ontmoeting met de Pakistaanse wereldster Abida Parveen: haar fans raakten in extase en wilden haar niet meer laten gaan.

Gavrilo Princip De Warme Winkel

In meerdere voorstellingen, waaronder *The Valley of Astonishment* van Peter Brook, het concert van Abida Parveen en Tarab Cuts van John Butcher speelde de klassieke Perzische dichtkunst een rol. Daarom werd in samenwerking met Stichting Literaire Activiteiten Amsterdam een Poetry Pub Crawl georganiseerd in de Amsterdamse Jordaan. Zo werd er in het ene café door Typhoon gerapt met 'lines' van klassieke dichters en kon het publiek in een andere gelegenheid luisteren naar een jonge Nederlands-Perzische dichter die voordroeg uit eigen werk.

In EYE namen Ernst-Jan Pfauth (de Correspondent) en Tim de Gier (Vrij Nederland) het publiek mee in de magische verbeelding van Norman Mailers *Ancient Evenings*, de roman die de basis vormde voor de film *River of Fundament* van Matthew Barney en Jonathan Bepler.

De componist Harry Partch (*Delusion of the Fury*) zwierf een tijd lang berooid langs de Amerikaanse westkust. Van dat laatste avontuur hield hij een dagboek bij. Aan de hand van de belevenissen die Partch hierin beschrijft, gaf de fenomenale stemkunstenaar en slagwerker David Moss een performance onder de titel *Bitter Music*.

De passage van het Rijksmuseum bleek voor het tweede jaar de uitgelezen locatie voor drie gratis lunchconcerten door conservatoriumstudenten, dit jaar in het teken van het werk van Luigi Nono, aanhakend bij de *Trilogie van het sublieme*. Het publiek kwam massaal op deze concerten af. Dit gold eveneens voor de late night-voorstellingen in het DoubleTree hotel. De SkyLounge van het festivalhotel liep op de late zaterdagavonden vol, waarbij vooral het vogue ball, georganiseerd in het kader van Trajal Harrells voorstelling *Judson Church is Ringing in Harlem (M2M)*, een nieuw en gemêleerd publiek op de been bracht.

Voorafgaand aan *The Kitchen* van Roysten Abel organiseerde het Holland Festival in het Vondelpark een *India Picnic*, waar mensen genietend van Indiase spijzen van Joeri Tandoeri konden luisteren naar de verhalen van reiziger Jelle Brandt Corstius en de Bollywood Beats van DJ Safri.

Het festival bood in 2014 veel ruimte voor lezingen, debatten en gesprekken. Spui25 stelde zijn wekelijkse lunchlezingen in juni in het teken van het Holland Festival onder de noemer *Broodje Kennis*. Op drie achtereenvolgende weken werd een ander thema uit het festival belicht: 'Mythe en moraal', 'Mode en identiteit' en 'Kansberekening en de vrije wil'. Ook was de Boekmanlezing in het festivalprogramma opgenomen. De lezing, gegeven door scheidend directeur van de Boekmanstichting Cas Smithuijsen, reflecteerde op de condities waaronder creatief en talentvol Nederland aansluiting kan houden op het wereldpodium. In samenwerking met de Universiteit van Amsterdam, vakgroep Muziekwetenschap, werd in het Universiteitstheater en het Transformatorhuis op het Westergasfabriekterrein een tweedaags symposium gehouden over verschillende facetten van het werk en leven van componist Luigi Nono. De eerste dag had een meer wetenschappelijk en de tweede dag een meer algemeen karakter. Een keur van internationale sprekers (onder wie Nuria Schönberg-Nono, Gianmario Borio en André Richard) en bezoekers kwam hiervoor naar Amsterdam.

Ter ere van zijn 25-jarig jubileum bij De Nationale Opera werd Pierre Audi benoemd tot Honorary Fellow Muziektheater aan de Universiteit van Amsterdam. Zijn eerste lezing, die ging over zijn liefde voor muziektheater en was getiteld *Why bother?!*, was onderdeel van het Holland Festival en werd geïllustreerd met foto's uit festivalproducties.

Op de zaterdagavonden maakten VPRO en NTR hun Holland Festivaljournals. In het Comedy Theater in de Nes kon het publiek de live-uitzendingen bijwonen en festivalgasten zien en ontmoeten.

Voor de contextprogrammering werd samengewerkt met onder andere: EYE, Spui25, DoubleTree by Hilton, Universiteit van Amsterdam, Boekmanstichting, SLAA, Vondelpark Openluchttheater, galerie Looiersgracht60, ICKamsterdam, Literaturfest, Subba-cultcha, hard//hoofd, House of Vineyard, De Nieuwe Anita, CREA, Festina Lente, Felix&FOAM, Ambassadehotel en Het Molenpad.

House of Vineyard's Love Boat DoubleTree Late Night

India Picnic

PARTICIPATIE, EDUCATIE EN TALENTONTWIKKELING

Het Holland Festival ontwikkelde een lespakket rondom de voorstelling *Gavriolo Princip* van De Warme Winkel. Leerlingen van groep 3DD van de Openbare Scholengemeenschap Bijlmer in Amsterdam Zuidoost hebben van dit pakket gebruikgemaakt. Na een kennismaking met twee leden van De Warme Winkel gingen ze aan de slag onder leiding van theaterdocenten Nico Tillie en Priscilla Vaudelle. Het resultaat, een voorstelling in de geest van De Warme Winkel, werd gepresenteerd in de theaterzaal van de school. Tweeëntwintig leerlingen deden mee aan dit project en bezochten vervolgens de voorstelling in het Holland Festival.

Tweeëntwintig scholieren uit klas 4 en 5 van het Barlaeus Gymnasium in Amsterdam bezochten de theatervoorstelling *Thyestes* in het kader van het vak klassieke culturele vorming.

In het kader van het UvA-matchingsprogramma (een studiekeuzecheck die moet bepalen of de eindexamenscholier geschikt is voor de opleiding) bezochten vijftien middelbare scholieren (6 VWO) die voornemens zijn Theaterwetenschappen te studeren de voorstelling *Playing Cards: SPADES*. Overdag volgden zij een uitgebreid college waarin het werk van Robert Lepage werd behandeld.

Het Holland Festival bood verschillende workshops aan om zelf aan de slag te gaan in de verschillende kunst disciplines. Het publiek kon eigen muziekinstrumenten bouwen met Yuri Landman naar aanleiding van *Delusion of the Fury* van Harry Partch. Een kleine groep singer-songwriters kreeg een workshop van zangers en multi-instrumentaliste Shara Worden en er werd een workshop verving gegeven door Patrick Soediono Karijowidjojo, bekend van onder andere Move like Michael Jackson en The Ultimate Dance Battle.

Regisseur Nicolas Stemmann bleef na zijn voorstellingen van *Die Schutzbefohlenen* nog een week in Amsterdam en werkte in een Frascati-sessie (een samenwerking van Frascati en Holland Festival) met Nederlandse theatermakers en de vluchtelingen-groep van We Are Here aan 'theater en actualiteit'. Samen met de vluchtelingen uit de voorstelling sloten zij de week af met een indrukwekkende presentatie. Deze sessie kreeg een vervolg in januari 2015, toen Stemmann terugkwam en met dezelfde groep een voorstelling maakte van de slotpresentatie van juni, onder de titel *Labyrinth*.

2. COMMUNICATIE & MARKETING

Die Schutzbefohlenen Elfriede Jelinek, Nicolas Stemann, Thalia Theater

Orlando George Frideric Handel, De Munt, Brussel

2014 was voor de afdeling Communicatie & Marketing een ongebruikelijk jaar. Er werden vertrouwde doelen gesteld als een gemiddelde zaalbezetting van 80%, het genereren van zo veel mogelijk vrije publiciteit, het bereiken van nieuwe doelgroepen en het vergroten van het social mediaprogramma.

Het geheel van de communicatie- en marketinginzet resulteerde in 2014 in 121.049 bezoekers, een zaalbezetting van 84%, een overweldigende media-aandacht - mede vanwege het afscheid van Pierre Audi - veel nieuwe bezoekers en een significante stijging van de aanwezigheid op social media.

Aan deze vertrouwde doelen op het gebied van publieksbereik werden door de wisseling van de artistieke directie echter nog twee extra doelen toegevoegd. Allereerst werd er een uitgave gemaakt die een overzicht gaf van 10 jaar Holland Festival onder artistieke directie van Pierre Audi. Ten tweede werd er een pitch uitgeschreven voor de ontwikkeling van een nieuwe huisstijl en de implementatie hiervan.

COMMUNICATIESTRATEGIE

De strategie van het Holland Festival om zijn beleid op drie niveaus te onderverdelen bleef gehandhaafd. Het festival positioneert zich op corporate niveau als AAA-merk dat internationale podiumkunsten toont. Op festivalniveau wordt campagne gevoerd met als doel zo veel mogelijk publiek te werven. Specifieke doelgroepen worden benaderd op voorstellingsniveau. Er is een speciaal programma opgezet om herhaalbezoek te genereren en om bezoekers die al kaarten hebben gekocht meer voorstellingen te laten bezoeken (zie hieronder onder herhaalbezoek).

PUBLIEKSUITBREIDING

Verbreding en verjonging van bestaande doelgroepen en het aantrekken van nieuwe doelgroepen zijn van groot belang voor een gezonde samenstelling van het Holland Festivalpubliek. In 2014 werd een aantal voorstellingen gemarkeerd voor een breder en/of jonger publiek. Zo trok het concert van Abida Parveen veel publiek van Pakistaanse herkomst en kwamen veel geëngageerde Amsterdammers naar de voorstelling *Die Schutzbefohlenen* van Elfriede Jelinek, in samenwerking met asielzoekers van de Vluchtgarage en de Havenstraat. *War Horse* trok naast vaste Holland Festivalbezoekers ook mensen die veel musicals bezoeken. Het optreden van Woodkid bleek een schot in de roos voor een zeer jonge groep bezoekers.

TOERISTEN

Het Holland Festival spande zich ook dit jaar in om meer toeristen het festival te laten bezoeken. Met name language-no-problem-voorstellingen werden gepromoot in de grote hotelbladen. Ook Amsterdam Marketing nam in de Summer of Amsterdam-campagne het Holland Festival prominent mee, hetgeen veel websitebezoek opleverde.

The Returns The Forsythe Company

HF YOUNG

Sinds 2010 selecteert het Holland Festival voor bezoekers tot 39 jaar zeven voorstellingen die zij met fikse korting kunnen bezoeken. Na afloop van deze voorstellingen zijn er voor hen exclusieve borrels waar zij met geestverwanten kunnen napraten over de voorstelling en kunnen socializen. Het programma werd aangevoerd door dertien Young Circle-leden die een ambassadeursfunctie vervulden. Net als vorige jaren maakten ongeveer 1.000 jongeren gebruik van deze regeling.

STUDENTEN

Het Holland Festival heeft in 2014 als test een extra studentenpas ingesteld voor vakstudenten. Zij konden na aanvraag van een speciale pas een half uur voor aanvang van de voorstelling (resterende) tickets kopen voor € 5. De belangstelling voor deze pas was bemoedigend en het festival zal deze korting continueren in 2015.

SOCIAL MEDIA

Het Holland Festival zet Facebook voornamelijk in om specifieke doelgroepen te bereiken op voorstellingsniveau en daarmee kaartverkoop te genereren. In 2013 had het festival al succesvol zijn aantal volgers weten te vergroten. In 2014 steeg het aantal Facebookvolgers nog verder, van 7.500 naar 13.500. Tijdens het festival werd er ook actief getwitterd. Het aantal volgers op Twitter steeg gestaag van ruim 3.000 naar 4.300.

HERHAALBEZOEK

Het Holland Festival hecht grote waarde aan de groep vaste bezoekers. Uit alle onderzoeken die het Holland Festival de afgelopen jaren hield, blijkt dat ruim 90% de intentie heeft om terug te komen. De vaste bezoekers zijn dus de ruggengraat van de kaartverkoop. Vandaar dat er een uitgebreid programma

werd opgezet om herhaalbezoek te genereren. Hiervoor werd de gesegmenteerde klantendatabase volop ingezet. Naar 3.000 trouwe festivalbezoekers, die voor de editie 2014 nog geen kaarten hadden gekocht, is in mei een papieren mailing uitgegaan om het hele festival nogmaals onder de aandacht te brengen. Herhaalbezoek werd ook gegeneerd door het promoten van voorstellingen via e-mailingen naar bezoekers die in het verleden vergelijkbare producties hadden bezocht. Daarnaast werden kaartkopers uit 2014 via e-mailingen gemotiveerd ook nog kaarten voor aanverwante voorstellingen te boeken. Zo werd bij kopers van de concerten van Nico Muhly de opera *The Wasp Factory* onder de aandacht gebracht en werd onder concertbezoekers van Abida Parveen de Indiase multidisciplinaire productie *The Kitchen* gepromoot. Ruim 45% van de kaartkopers in 2014 had het festival in eerdere jaren bezocht.

ONDERZOEK

Jaarlijks worden de gegevens van kaartkopers door het Holland Festival ontdekt, verrijkt en geanalyseerd. Uit de analyse die na het festival van 2014 is uitgevoerd blijkt dat:

- het adressenbestand van kaartkopers met ruim 10% is gegroeid;
- de groep vaste kaartkopers die jaarlijks meer dan twee keer een voorstelling bezoekt met 21% is gegroeid;
- de groep die het festival voor het eerst heeft bezocht explosief is gestegen met 115% (mede door *War Horse*, wat 38% van deze stijging veroorzaakte).

Het Holland Festival voert tweemaal een groot publieksonderzoek uit. Het eerstvolgende onderzoek is na de editie van 2015.

MEDIAPARTNERS

De unieke samenwerking tussen VPRO en NTR en het Holland Festival werd in 2014 gecontinueerd. Er werden vier Holland Festivalprogramma's gemaakt die wekelijks live werden uitgezonden op zaterdagavond. De presentatie werd dit jaar zeer succesvol gedaan door Daphne Bunschoek. Vrije Geluiden gaf voorafgaand aan het festival een vooruitblik en NTR Podium zond een documentaire uit over de Congolese operazanger Serge Kakudji, die deelnam aan het festival. Op Radio 1 en Radio 4 was de belangstelling voor het festival overweldigend. Nooit Meer Slapen en Vrije Geluiden van de VPRO en Kunststof Radio, Opera Live en Avondconcert van de NTR besteedden gezamenlijk in twintig uitzendingen aandacht aan de programmering. NPO Cultura stond van 23 tot en met 27 juni geheel in het teken van het Holland Festival. Hierdoor konden honderdduizenden het festival volgen via radio en tv.

Ook de schrijvende media gaven het Holland Festival weer ruim aandacht. De VPRO Gids bracht opnieuw een speciale bijlage uit over het festival. Zowel NRC Handelsblad, de Volkskrant, Groene Amsterdammer als Het Parool maakte een special over het festival. Hierin werd unaniem de loftrompet gestoken over het Holland Festival onder artistieke leiding van Pierre Audi.

COMMUNICATIEMIDDELEN

Tot de belangrijkste communicatiemiddelen die het festival gebruikt om aandacht te genereren behoren de website

Thyestes Simon Stone, Belvoir Sydney

(www.hollandfestival.nl), de programmapocket, outdoorcampagnes en radiospots. Vooraf en tijdens voorstellingen wordt het publiek geïnformeerd door middel van programmaboekjes en gratis uitdeelvellen.

Website & Google Grants

De in 2013 vernieuwde website van het Holland Festival met zijn heldere navigatiestructuur functioneerde prima. Klachten over de navigatie die het festival in het verleden kreeg zijn verdwenen. De website bleek naast de programmapocket weer de belangrijkste informatiebron voor bezoekers. Door het verwerven van het Google Grants-programma beschikt het festival sinds 2014 over \$10.000 per maand aan gratis ad-words en steeg het aantal websitebezoekers enorm, namelijk met 65% tot 206.523

Programmapocket

De laatste programmapocket van het festival werd gedrukt en gedistribueerd in een oplage van 50.000. Hiervan werden ruim 34.000 exemplaren verstuurd aan festivalbezoekers uit voorgaande jaren. De overige pockets en 55.000 zigzagfolders werden verspreid via theaters, boekhandels, bibliotheken, cafés en restaurants en in de HF-boekenkasten op diverse locaties in Amsterdam.

Outdoor en citydressing

Het Holland Festival voerde drie outdoorcampagnes om de start van de kaartverkoop aan te kondigen, het festival te promoten en de kaartverkoop opnieuw te stimuleren. Vanaf 1 juni was de stad weer aangekleed met Holland Festivalvlaggen en waren mupi's, peperbussen en driehoeksborden behangen met de festivalaffiches.

Helaas stelt het stadsdeel Centrum van de gemeente Amsterdam strikte regels aan de duur van de 'vlagperiode', waardoor nog

maar tien dagen de Holland Festivalvlaggen in het centrum mogen wapperen. Hierdoor is het grootste podiumkunstenfestival van Nederland nog maar beperkt zichtbaar in dit stadsdeel.

Radiospots

Het Holland Festival heeft radiospots gemaakt voor vier concerten. Deze spots werden uitgezonden op Radio 4. De kaartverkoop voor de gepromote concerten steeg direct.

Programmaboekjes, uitdeelvellen en podcasts

Voor alle voorstellingen en concerten werden programmaboeken of gratis uitdeelvellen gemaakt, met teksten in het Nederlands en Engels, en produceerde het Holland Festival zeven podcasts: 'gesproken programmaboekjes'. Deze podcasts waren te vinden op de site van het festival en werden gemiddeld 260 keer beluisterd.

VENSTER OP DE WERELD

Voor het afscheid van Pierre Audi werden twee uitgaven gemaakt: het boek *Venster op de wereld: Holland Festival 2005-2014*, met een overzicht van tien jaar Holland Festival onder Pierre Audi, en een liber amicorum waarin vele kunstenaars die in deze periode in het festival stonden een unieke bijdrage leverden. Het resultaat was een mooi vormgegeven boek en een zeer persoonlijk relaas van tien jaar Holland Festival.

PITCH NIEUWE HUISSTIJL

De traditie van het Holland Festival wil dat een nieuw artistiek directeur zijn eigen vormgeving kiest, passend bij de festivalkoers. Zakelijk directeur Annet Lekkerkerker, hoofd Communicatie & Marketing Norbert Bode en print & designcoördinator Erna Tieys selecteerden twintig bureaus. Samen met Ruth Mackenzie, de toekomstige artistiek directeur, werden vijf designbureaus geselecteerd die werden uitgenodigd een presentatie te maken. Uit deze presentaties werd designbureau Thonik gekozen. In de tweede helft van 2014 is dit bureau begonnen met de nieuwe vormgeving waarvan de eerste uitingen in november 2014 succesvol werden gepresenteerd.

3. DEVELOPMENT

War Horse Stichting Theateralliantie, National Theatre of Great Britain

Vortex Temporum Anne Teresa De Keersmaeker, Rosas, Ictus

Als onderdeel van de basisinfrastructuur van het ministerie van OCW en van het Kunstenplan van de gemeente Amsterdam is het Holland Festival aangemerkt als onmisbare instelling. Met 42% eigen inkomsten voldeed het Holland Festival in 2014 ruim aan de eisen die het ministerie van OCW en de gemeente Amsterdam op dit gebied stellen. Deze aanvullende inkomsten zijn noodzakelijk om de kwaliteit en vernieuwing te brengen die publiek en subsidiënten van het Holland Festival verwachten, en waarmee het Holland Festival zich zo duidelijk onderscheidt.

Het verbreden van het financiële draagvlak van het festival zorgt daarbij voor een groter en steviger maatschappelijk draagvlak. De eigen inkomsten, waartoe we de publieksinkomsten en overige inkomsten rekenen, komen van overheids- en private fondsen, sponsors, bedrijfsvrienden en talrijke particulieren die het festival een warm hart toedragen. De structurele steun van hoofdbegunstiger Fonds 21 (in 2014 nog bekend onder de naam SNS REAAL Fonds) werd ook in 2014 voortgezet en de actieve betrokkenheid van dit fonds is van groot belang voor het festival.

Stichting Ammodo maakte in 2014, het tweede jaar van de driejarige samenwerking, internationale coproducties en eigen initiatieven van het Holland Festival mede mogelijk. Bovendien werden nieuwe afspraken gemaakt om na de succesvolle samenwerking in 2013 en 2014 de steun in 2015 te verhogen en de samenwerking te verlengen voor de periode 2016-2018. Naast hoofdbegunstiger Fonds 21 en Stichting Ammodo hebben de VandenEnde Foundation, Stichting Dioraphte, Turing Foundation en The Brook Foundation in 2014 specifieke festivalproducties of programmalijnen gesteund. Dankzij steun van het Fonds Podiumkunsten en Prins Bernhard Cultuurfonds kon de afsluitende voorstelling *Oidipous* gerealiseerd worden. Het festival ontving voor het eerst bijdragen van Ernst von Siemens Musik Stiftung, Dr. Hofsteestichting en Gravin van Bylandt Stichting. Ook ontving het Holland Festival in 2014 bijdragen van (internationale) publieke instellingen: Institut Français des Pays-Bas droeg bij aan Franse voorstellingen in het festival, Goethe-Institut ondersteunde Duitse voorstellingen en Pro Helvetia ondersteunde de bijdrage van de Zwitserse artistiek leider André Richard aan de *Trilogie van het sublieme*. Het Holland Festival ontving bovendien steun van Stadsdeel Oost voor *Opera in het Park*.

Een aantal voorstellingen werd mede mogelijk gemaakt met steun van ambassades en vertegenwoordigingen: de Kurdistan Regional Government en de ambassades van Pakistan, Duitsland en de Verenigde Staten van Amerika. Op het Consulaat van de Verenigde Staten van Amerika werd een ontvangst georganiseerd ter ere van de Amerikaanse musici Nico Muhly, David T. Little en Daniel Lopatin.

SPONSORS EN HF BUSINESS

Het Holland Festival ontving in 2014 steun van zijn voornaamste sponsor Rabobank Amsterdam en van DoubleTree by Hilton, MeyerBergman / Westergasfabriek en Clifford Chance LLP. Het festival werkte wederom samen met Automobielfabriek Volvo van Vloten, dat auto's leverde voor het vervoer van artiesten en crew.

The Fountainhead Toneelgroep Amsterdam

Zakenbank Kempen & Co heeft zich vanaf 2014 ook aan het Holland Festival verbonden, met voor deze editie een bijdrage aan de voorstelling *Winterreise*.

Onder de naam HF Business zijn Beam Systems, De Nederlandse Bank, ING Groep, Ten Have Change Management, WPG Uitgevers en G&S Vastgoed aan het Holland Festival verbonden. In 2014 mocht het Holland Festival hier TNT Express en Double Effect aan toevoegen.

PARTICULIERE GEVERS

Board of Governors

De leden van de in 2010 opgerichte Board of Governors steunden het Holland Festival niet alleen met een aanzienlijke financiële bijdrage, ook de inzet van hun expertise en netwerk droegen opnieuw bij aan het succes van het festival. Eind 2014 is het totaal aantal Governors drieëntwintig. De Board of Governors kwam op 5 maart en 19 november 2014 bijeen in aanwezigheid van bestuur en directie van het Holland Festival.

Op 5 maart was de Board te gast bij het Goethe-Instituut Amsterdam, waar directeur Barbara Honrath op verzoek van het Holland Festival haar visie gaf op het Duitse 'Bildungsideal' ten opzichte van de Nederlandse waarden die aan kunst en cultuur worden toegedicht. Voor de vergadering op 19 november was de Board of Governors te gast in het Rijksmuseum. Deze vergadering was de eerste kennismaking met de nieuwe artistiek directeur Ruth Mackenzie, die aan de Governors haar plannen voor het Holland Festival ontvouwde. Verder is in deze vergadering de in 2014 in gang gezette transitie van bestuursmodel naar raad van toezichtmodel besproken. Hiertoe heeft de Board of Governors ingestemd met de statutenwijziging en het gewijzigde reglement van de Board of Governors.

Vriendenkring

De Board of Governors vormt samen met de Vriendenkring het fundament van particuliere steun aan het Holland Festival. De 689 Liefhebbers, 107 Begunstigers, 21 Jonge Begunstigers, 33 Beschermers en 13 Hartsvrienden die het Holland Festival eind 2014 tot zijn donateurs mocht rekenen, geven niet alleen financiële support, hun actieve betrokkenheid is ook zeer motiverend.

Ontvangsten

Het Holland Festival hecht grote waarde aan de relatie met zijn subsidiënten, sponsors, HF Business, private fondsen en particulieren, en organiseerde voor hen in 2014 een aantal bijeenkomsten.

Op 13 maart vond het Hartsvriendendiner plaats, waarvoor zowel bestaande als potentiële Hartsvrienden waren uitgenodigd. Theatermakers Mara van Vlijmen en Jeroen de Man van De Warme Winkel waren aanwezig om meer te vertellen over festivalproductie *Gavrilo Princip*, op dat moment nog volop in voorbereiding. Alban Wesly van het ensemble Musikfabrik bespeelde de 'Mazda Marimba', een instrument uit *The Delusion of the Fury* van Harry Partch.

Op 22 april organiseerde het festival samen met sponsor Double-Tree by Hilton de jaarlijkse voorjaarsontvangst in de prachtige SkyLounge van het hotel. De veelzijdige zangeres Nora Fischer trad op met een saxofoonkwartet en gaf samen met klavecijnist Menno van Delft een voorproefje van de opera *Oidipous* van Calliope Tsoupaki.

Het Holland Festival opende op 1 juni in Nationale Opera & Ballet met de dansvoorstelling *Vortex Temporum* van Anne Teresa De Keersmaeker in aanwezigheid van Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima. Na afloop was er een feestelijke en drukbezochte receptie.

Tijdens het festival werden er voor diverse groepen festivalvrienden rondleidingen georganiseerd, onder andere in de Gashouder, waar de omvang en complexiteit van de opbouw van de voorstellingen *Playing Cards: SPADES* en *Prometeo* de bezoekers versted deden staan.

Op 29 juni sloot het festival af met de Vriendenvoorstelling *Oidipous*, die tevens de afscheidsvoorstelling van Pierre Audi vormde.

HF Businesspartner G&S Vastgoed stelde een van zijn kantoorlocaties aan de Amsterdamse Zuidas beschikbaar voor de Najaarsbijeenkomst voor Vrienden en relaties op 11 december. Hier maakten de financiers kennis met de nieuwe artistiek directeur Ruth Mackenzie. Dans- en theaterprogrammeur Annemieke Keurentjes vertelde tijdens een lichte maaltijd over de voorstelling *manger* van Boris Charmatz, onderdeel van het Holland Festival 2015.

4. BESTUUR

Die bitteren Tränen der Petra von Kant Rainer Werner Fassbinder, Martin Kušej, Residenztheater

Napoleon Abel Gance

Het bestuur van het Holland Festival bestond in 2014 uit Martijn Sanders (voorzitter, benoemd per 11-3-2009, einde termijn: 11-3-2017), Marjet van Zuijlen (secretaris, benoemd per 14-12-2007, einde termijn: 14-12-2015), Ben Noteboom (penningmeester, benoemd per 11-1-2012, einde termijn: 11-1-2016), Mavis Carrilho (benoemd per 9-10-2010, einde termijn: 9-10-2018), Joachim Fleury (benoemd per 9-5-2008, einde termijn: 9-5-2016) en Renze Hasper (benoemd per 14-12-2007, einde termijn: 14-12-2015).

Het bestuur en de directie kwamen in vergadering bijeen op 31 januari, 27 maart, 16 september en 14 november. Op 18 december hebben Martijn Sanders, Ben Noteboom en Renze Hasper gedelegeerd de begroting 2015 goedgekeurd. Op 9 mei kwam het bestuur buiten aanwezigheid van de directie bijeen om het eigen functioneren te evalueren. Na afloop van die bijeenkomst dineerde het bestuur met de directie van het Holland Festival ter gelegenheid van het feit dat na de Holland Festivaleditie van 2014 afscheid genomen werd van Pierre Audi.

Voorzitter Martijn Sanders en Marjet van Zuijlen evalueerden op 31 januari 2014 met zakelijk directeur Annet Lekkerkerker haar functioneren.

Bestuursleden van het Holland Festival ontvangen voor hun bestuurswerk geen vergoeding. De zakelijk directeur heeft een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd, met de artistiek directeur is een overeenkomst van opdracht afgesloten voor de duur van vier jaar. De salariëring van de zakelijk directeur en de financiële bepalingen uit de overeenkomst van opdracht met de artistiek directeur bevinden zich binnen de grenzen gesteld door de WNT (Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector).

Het bestuur komt in principe voltallig bijeen, maar omstandigheden leidden enkele keren tot absenties. Ben Noteboom was verhinderd op 31 januari, 27 maart en 14 november, Marjet van Zuijlen en Renze Hasper waren verhinderd op 27 maart en Joachim Fleury was verhinderd op 27 maart en 6 september. Wegens de gebleken veranderingen op 27 maart is uitvoerig vooroverleg gepleegd en zijn voorzitter Martijn Sanders en Mavis Carrilho schriftelijk gemandateerd de jaarrekening 2013 goed te keuren.

Tijdens de vergadering van 16 september is Mavis Carrilho voor een tweede termijn benoemd per 9 oktober 2014.

ONDERWERPEN

Tijdens de vergaderingen zijn de volgende onderwerpen ter sprake gekomen.

Vernieuwde Governance Code Cultuur

Tijdens de vergadering op 31 januari 2014 werd de vernieuwde Governance Code Cultuur besproken. De 9 principes en de daaruit volgende 80 punten zijn in een matrix geplaatst en door bestuur en directie uitvoerig besproken.

Het bespreken van de code leidde tot het besluit het bestuursmodel van Stichting Holland Festival te wijzigen in een raad van toezichtmodel. Het bestuur van het Holland Festival functioneerde de facto al jaren als raad van toezicht; de leden staan de directie met raad terzijde en houden toezicht op het functioneren van de organisatie. In 2014 zijn alle zaken samenhangend met deze wijziging ter

Meet the artist: Abida Parveen

hand genomen. De statuten van Stichting Holland Festival, de reglementen van bestuur en directie en het reglement van de Board of Governors zijn zorgvuldig bekeken en aangepast aan het nieuwe bestuursmodel. Daarbij heeft de Governance Code Cultuur geleid tot enkele aanpassingen en/of wijzigingen in de reglementen conform deze code. Ook in de personeelsregeling van het Holland Festival zijn daarmee samenhangende aanpassingen doorgevoerd. Het bestuur van het Holland Festival neemt de Governance Code Cultuur in acht. Het bestuur besloot af te wijken van hetgeen wordt bepaald in principe 6, punt 7: het openbaar maken van vacatures binnen het bestuur/de raad van toezicht. Besloten is vacatures pas openbaar te maken nadat gebleken is dat de 'sneeuwbalprocedure' in het eigen, brede netwerk geen relevante kandidaten oplevert.

Tijdens de bestuursvergadering van 14 november heeft het bestuur in het licht van de statutenwijziging unaniem besloten om, per datum waarop de statutenwijziging van kracht wordt a) Annet Lekkerkerker en Ruth Mackenzie te benoemen tot leden van het bestuur (zoals bedoeld in de alsdan gewijzigde statuten) en b) alle huidige leden van het bestuur (zoals bedoeld in de huidige statuten) te benoemen tot leden van de raad van toezicht (zoals bedoeld in de alsdan gewijzigde statuten). De statuten zijn op 22 december 2014 gepasseerd.

Artistieke zaken

De editie van 2014 was de laatste onder artistieke leiding van Pierre Audi. De aankomend artistiek directeur Ruth Mackenzie begon (na een aantal dagen intern te zijn ingewerkt in 2013) dit jaar aan haar opdracht de festivaledities vanaf 2015 samen te stellen.

Om van het laatste festival van Pierre Audi een bijzonder en onvergetelijk festival te kunnen maken, heeft het bestuur extra middelen ter beschikking gesteld. Een deel van de bestemmings-

reserve OCW is aangewend om enkele uitzonderlijke producties te kunnen presenteren (zie onder financiën). Om het tijdperk Pierre Audi te markeren heeft het Holland Festival het boek *Venster op de wereld: Holland Festival 2005-2014* uitgebracht. Dit boek werd, samen met een liber amicorum, na afloop van de openingsvoorstelling op 1 juni 2014 door voorzitter Martijn Sanders uitgereikt aan Pierre Audi. Op zijn beurt bood Pierre Audi de Koning en Koningin beide boeken aan.

Het Holland Festival 2014 was een succesvolle editie, met een brede programmering, een groot publiek, veel media-aandacht en een zeer positieve respons. Op 29 juni werd tijdens de Vriendenvoorstelling *Oidipous* nogmaals stilgestaan bij het afscheid van Pierre Audi. Hij werd toegesproken door de minister van OCW mevrouw Bussemaker, ontving uit handen van burgemeester Van der Laan de Zilveren penning van de stad Amsterdam, en Vrienden, bestuur, medewerkers en relaties van het Holland Festival schonken Audi 'Birth of Horus' van kunstenaar Matthew Barney, een still uit diens film *River of Fundament*, als blijvend aandenken aan tien gedenkwaardige jaren bij het Holland Festival. De raad van toezicht is Pierre Audi zeer erkentelijk voor alles wat hij voor het Holland Festival in deze periode heeft betekend.

Vanaf september ging de aandacht volledig naar de voorbereidingen van de nieuwe editie, de eerste onder artistieke leiding van Ruth Mackenzie. Het bestuur is steeds geïnformeerd over de artistieke plannen, het vervroegen van de persconferentie in 2015 en de vernieuwing van de huisstijl. Ook heeft het bestuur de mission statement van Ruth Mackenzie besproken. De leden van de raad van toezicht verheugen zich op de festivaleditie van 2015.

Development

In 2014 is in elke bestuursvergadering de fondsen- en sponsorwerving van het Holland Festival besproken. Geconstateerd wordt dat het werven van nieuwe corporate sponsors nog altijd geen sinecure is en vooral een kwestie van lange adem. Des te verheugder is het dat het contract met Rabobank Amsterdam werd verlengd en dat Kempen & Co, TNT Express en Double Effect zich in 2014 aan het festival verbonden. Ook het werven van nieuwe particuliere donateurs verloopt iets minder succesvol dan gehoopt; het festival merkt dat ook andere (soms net heropende) grote(re) culturele instellingen zich actief bezighouden met het werven van vrienden. Daarbij is 'de markt' van vermogende particulieren die bereid zijn te schenken aan culturele instellingen niet heel groot. Het bestuur is verheugd dat het aantal private fondsen dat het festival steunt nog steeds groeit. Stichting Ammodo besloot in 2014 haar bijdrage aan het Holland Festival voor 2015 te verhogen en de overeenkomst te verlengen tot en met 2018.

Financiën

In alle bestuursvergaderingen zijn de financiën van het festival besproken. Het bestuur heeft kennisgenomen van de evaluatie van de zakelijk directeur met accountant KPMG. Ook is een memo over Europese aanbestedingsregels besproken en is stilgestaan bij de opgestelde financiële risico-inventarisatie. Mede in het kader daarvan heeft het bestuur ingestemd met het directieverzoek de continuïteitsreserve te verhogen, en het coproductiefonds en

Stadsaankleding

het stichtingskapitaal op te heffen ten gunste van de algemene reserve, waaruit vervolgens een bedrag is overgeheveld naar de continuïteitsreserve (zie ook 7.3 Toelichting op de balans). Op deze wijze is het eigen vermogen van het Holland Festival duidelijk te verdelen in een deel dat dient voor de continuïteit van de organisatie en een deel dat – indien noodzakelijk en na besluitvorming – kan worden aangewend als ‘artistiek durfkapitaal’: om bijzondere artistieke projecten te realiseren, dan wel om eventueel tegenvallende inkomsten op te vangen.

Een toegenomen deel van de begroting wordt gevormd door ‘eigen inkomsten’. Hiervoor is al uiteengezet dat het werven van externe gelden niet eenvoudig is en kan tegenvallen; ook kunnen sponsors en private fondsen hun bijdrage (onverwacht) stopzetten. Het kunnen aanhouden van een eigen vermogen van enige omvang is daarom van groot belang voor de continuïteit van het Holland Festival.

Het festival sloot af met een tekort van € 179.919 waar € 223.483 was begroot. Dit positiever uitgevallen resultaat van € 43.564 is te herleiden tot hogere baten inclusief rente van € 31.866 en lagere kosten ten bedrage van € 11.698. De hogere baten zijn het gevolg van enerzijds hogere publieksinkomsten (€ 69.061), meer overige inkomsten uit coproducties en advertenties (€ 37.950), meer subsidie van het ministerie van OCW (€ 10.204), meer geworven overige subsidies en bijdragen uit publieke middelen (€ 78.182) en anderzijds lagere opbrengsten uit sponsorinkomsten (€ 70.000) en minder bijdragen van particulieren en private fondsen (€ 98.266). Het positieve verschil op de lasten is te herleiden tot lagere dan begrote kosten voor beheer (€ 64.026) gesaldeerd met de hoger dan begrote activiteitenlasten (€ 52.328). Een verdere uitleg hierover is te vinden bij 7.6 Toelichting verschillen tussen realisatie en begroting exploitatierekening 2014.

Het bestuur heeft op 16 september 2014 besloten het exploitatiere-sultaat te onttrekken aan de bestemmingsreserve restantsubsidie OCW 2009-2012 en maakte hiermee gebruik van de mogelijkheid die was geboden door bepalingen hieromtrent in de beschikking van het ministerie van OCW. Voor de uitwerking hiervan wordt verwezen naar 7.3 Toelichting op de balans.

Code Culturele Diversiteit

Het Holland Festival volgt de Code Culturele Diversiteit. Met de soms specifieke programmering en communicatie- en marketingstrategie wordt een zo divers en groot mogelijk publiek verleid het Holland Festival te bezoeken. In voorgaande hoofdstukken is stilgestaan bij de (positieve) resultaten van dit beleid om ook een breed, jong en nieuw publiek bij het Holland Festival te betrekken. Bij vacatures wordt gestreefd naar een zo divers mogelijke invulling.

Treasury

Voor het beheer van liquide middelen waren in overleg met het bestuur de volgende geldmarktinstrumenten toegestaan: rekening-courant bij een bank, kasgeld, depositorekening en zakelijke spaarrekening.

Continuïteit

Er spelen op dit moment geen zaken die nu of in de toekomst van invloed kunnen zijn op het functioneren van de instelling. De begroting voor 2015 is in het bestuur vastgesteld op 18 december 2014 en sluit met een verwacht tekort van € 157.966 bij verwachte opbrengsten inclusief rente van € 6.255.230 en verwachte kosten van € 6.413.196. Het bestuur acht het risico van dit tekort bij de bestaande eigen vermogensopbouw en liquiditeitspositie aanvaardbaar. De financiële positie van het Holland Festival kan ondanks het negatief resultaat in 2014 als gezond worden beschouwd.

Gelieerde rechtspersonen

Stichting Vrienden van het Holland Festival is een gelieerde rechtspersoon. Het bestuur van de Stichting Vrienden van het Holland Festival heeft in 2014 besloten een bedrag uit haar middelen toe te kennen aan het Holland Festival ten bedrage van € 160.000. De financiële administratie van de Stichting Vrienden van het Holland Festival wordt om niet verzorgd door de financiële administratie van het Holland Festival.

Doelstellingen

Met het festival van 2014 voldeed het Holland Festival aan de doelstellingen om een verrassend, verrijkend, inspirerend en feestelijk programma te presenteren. Het festival bruiste, was veelbesproken en werd door publiek en pers goed beoordeeld.

5. ORGANISATIE

A Possibility of an Abstraction: Square Dance Germaine Kruij

Het Holland Festival had op 31 december 2014 twintig (15,91 fte) medewerkers met een dienstverband voor onbepaalde tijd, dan wel een dienstverband voor één jaar. Het team wordt in de aanloop naar het festival uitgebreid met een aantal (regelmatig terugkerende) freelance medewerkers. Gedurende het festival worden ongeveer 85 oproepkrachten ingehuurd, voor het grootste deel jonge mensen die ingezet worden bij publieksbegeleiding, kaartverkoop, transportdiensten en technische ondersteuning. Deze oproepkrachten worden grotendeels via een verloningsbureau uitbetaald.

Het Holland Festival heeft geen eigen CAO. De CAO Theater van de Nederlandse Associatie voor Podiumkunsten (NAPK) wordt als richtlijn gebruikt. Het festival volgt de functie-indelingen en salaristabellen van deze CAO voor salariëring van het eigen personeel. Het Holland Festival heeft een pensioenregeling afgesloten met het Pensioenfonds Zorg en Welzijn (PFZW) en is aangesloten bij de werkgeversvereniging 'Werkgevers in de Kunsten'.

HF Young Academy

6. RAAD VAN TOEZICHT

De raad van toezicht van Stichting Holland Festival bestond op 31 december 2014 uit Martijn Sanders (voorzitter, benoemd per 11-3-2009, einde termijn: 11-3-2017), Marjet van Zuijlen (benoemd per 14-12-2007, einde termijn: 14-12-2015), Ben Noteboom (benoemd per 11-1-2012, einde termijn: 11-1-2016), Mavis Carrilho (benoemd per 9-10-2010, einde termijn: 9-10-2018), Joachim Fleury (benoemd per 9-5-2008, einde termijn: 9-5-2016) en Renze Hasper (benoemd per 14-12-2007, einde termijn: 14-12-2015). De leden van de raad van toezicht voeren hun taken onbezoldigd uit.

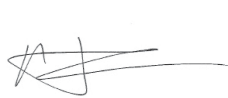
Directeur-bestuurders zijn: Annet Lekkerkerker (zakelijk directeur) en Ruth Mackenzie (artistiek directeur).

De raad van toezicht heeft kennisgenomen van het jaarverslag 2014 en heeft de jaarrekening 2014, zoals verantwoord in hoofdstuk 7, goedgekeurd en vastgesteld.

De raad van toezicht bedankt alle partijen die hebben bijgedragen aan het succes van Holland Festival 2014: het ministerie van OCW en de gemeente Amsterdam voor hun subsidie, de vele private fondsen, de sponsors en de particuliere donateurs voor hun betrokkenheid, steun en vertrouwen. Bovenal dankt de raad van toezicht de directie en alle medewerkers van het Holland Festival 2014 voor hun grote inzet en betrokkenheid.

Amsterdam, 26 maart 2015

Raad van toezicht Stichting Holland Festival

M. Sanders
voorzitter

M.H. Carrilho

J. Fleury

R.P. Hasper

B. Noteboom

M.M. van Zuijlen

Bestuur Stichting Holland Festival

A.E.B. Lekkerkerker
zakelijk directeur

R. Mackenzie
artistiek directeur

Soldier Songs David T. Little

7. JAARREKENING

7.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2014 In € na resultaatbestemming

		31 dec. 2014	31 dec. 2013
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	69.240	72.568
Vlottende activa			
Vorraden	2	2.785	883
Vorderingen	3	448.992	485.978
Liquide middelen	4	527.322	794.474
Totaal vlottende activa		979.099	1.281.335
TOTAAL ACTIVA		1.048.339	1.353.903
PASSIVA			
Eigen vermogen			
Stichtingskapitaal	5	-	45
Algemene reserve	6	221.146	354.181
Continuïteitsreserve	7	300.000	100.000
Bestemmingsfonds OCW	8	111.058	111.058
Bestemmingsreserve restant subsidie OCW	9	112.424	292.343
Coproductiefonds Holland Festival	10	-	66.920
Totaal eigen vermogen		744.628	924.547
Kortlopende schulden			
Crediteuren	11	140.970	111.197
Belastingen/Premies	12	27.327	28.497
Overige schulden en overlopende passiva	13	135.414	289.662
Totaal kortlopende schulden		303.711	429.356
TOTAAL PASSIVA		1.048.339	1.353.903

7.2

CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2014 IN €

		Exploitatie 2014	Begroting 2014	Exploitatie 2013
BATEN				
Directe opbrengsten				
<hr/>				
Publieksinkomsten totaal		929.061	860.000	755.469
· Publieksinkomsten binnenland totaal	1	929.061	860.000	755.469
- Kaartverkoop		830.475	775.000	675.473
- Overig		44.435	45.000	35.005
- Waardering vrijkaarten		54.151	40.000	44.991
· Sponsorinkomsten				
- Sponsoring in natura	2	40.000	40.000	44.900
- Overige sponsorinkomsten	3	180.000	250.000	180.000
· Overige inkomsten				
- Coproductenten	4	24.331	-	22.727
- Overig	5	29.558	15.000	16.615
Totaal opbrengsten		1.202.950	1.165.000	1.019.711
· Structurele subsidie OCW	6	3.179.191	3.168.987	3.168.987
· Structurele subsidie Amsterdam	7	706.230	706.230	706.230
· Overige niet structurele subsidies/bijdragen				
- Overige subsidies/bijdragen uit publieke middelen	8	111.182	33.000	186.119
- Overige bijdragen uit private middelen				
Particulieren	9	531.234	605.000	492.500
Private fondsen	10	980.500	1.005.000	655.000
Totaal subsidies en bijdragen		5.508.337	5.518.217	5.208.836
<hr/>				
TOTAAL BATEN		6.711.287	6.683.217	6.228.547
<hr/>				

7.2

CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2014 IN €

	Aantal/FTE		Exploitatie 2014	Begroting 2014	Exploitatie 2013
LASTEN					
Beheerlasten personeel					
Vast contract	11 - 9,13	11	713.479	698.823	638.944
Tijdelijk contract	4 - 1,83	12	34.144	47.078	51.725
Inhuur	1 - 0,34	13	23.100	41.847	37.281
Beheerlasten materieel		14	513.299	560.300	563.420
Totaal beheerlasten			1.284.022	1.348.048	1.291.370
Activiteitenlasten personeel					
Vast contract	5 - 4,52	15	326.096	289.908	283.104
Tijdelijk contract	1 - 0,16	16	8.349	54.089	49.557
Inhuur	2 - 1	17	183.400	212.155	100.267
Activiteitenlasten materieel		18	5.100.635	5.010.000	4.295.824
Totaal activiteitenlasten			5.618.480	5.566.152	4.728.752
TOTAAL LASTEN			6.902.502	6.914.200	6.020.122
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING			-191.215	-230.983	208.425
Rentebaten en -lasten			11.296	7.500	10.214
EXPLOITATIERESULTAAT			-179.919	-223.483	218.639

7.3 TOELICHTING OP DE BALANS

ALGEMEEN

Stichting Holland Festival is op 24 juni 1947 opgericht en is gevestigd in Amsterdam. De stichting heeft op grond van artikel 3 van de statuten als doelstelling 'het coördineren en hoofdzakelijk in Amsterdam organiseren van bijzondere nationale en internationale manifestaties op het gebied van kunsten, waaronder het organiseren van het Holland Festival, het geven van bekendheid aan deze manifestaties en in het algemeen het verrichten van al datgene wat hiertoe in de ruimste zin van het woord bevorderlijk kan zijn, een en ander teneinde in een beperkte periode een zo groot mogelijk publiek kennis te laten nemen van ontwikkelingen op het gebied van kunsten in binnen- en buitenland, opdat daardoor stimulansen worden gegeven aan met name het reguliere podiumkunstenaanbod'.

Toegepaste standaarden

Richtlijn voor de waarderingsgrondslagen zijn het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2013-2016 en de richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, met name RJ 640 en de wet WNT, Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen Publieke en Semipublieke Sector.

Vergelijkende cijfers

Er hebben zich in de rubricering van opbrengsten en kosten geen wijzigingen voorgedaan. Wel is de post "overige personeelskosten" vanwege de uiteenlopende aard van de onderliggende bedragen op die onderliggende onderdelen uitgesplitst.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA EN DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de organisatie zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden

waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

GRONDSLAGEN VOOR DE OMREKENING VAN VREEMDE VALUTA'S

Transacties in vreemde valuta's

Transacties luidend in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de geldende wisselkoers per de transactiedatum.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten bij het Holland Festival vlottende activa, liquide middelen en kortlopende schulden. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen actuele waarde. Op vorderingen wordt een noodzakelijke geachte voorziening getroffen voor risico van oninbaarheid.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen kostprijs die bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik, verminderd met lineaire afschrijvingen, gebaseerd op de geschatte economische levensduur. De afschrijvingspercentages voor automatisering zijn 33,3% of 25%, voor inventaris 10%, 16,6% of 20% en voor verhuizing 16,6%. Investerings in materiële vast activa lager dan € 1.000 worden direct ten laste van het resultaat gebracht.

Voorraden

De voorraad wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Bij de waardering wordt op de balansdatum rekening gehouden met eventueel optredende waardeverminderingen.

7.3 TOELICHTING OP DE BALANS

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde, inclusief transactiekosten (indien materieel). Eventuele voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Eigen vermogen

De minister van OCW zal aan het einde van de cultuurnotaperiode een beslissing nemen over de resterende middelen in het Bestemmingsfonds OCW.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

Resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden verantwoord in het jaar waarin ze zijn gerealiseerd, verliezen zodra ze voorzien zijn. Activiteitenlasten worden verantwoord in het jaar waarvoor de verplichtingen zijn aangegaan. Tot de beheerlasten worden gerekend alle personele en materiële lasten die samenhangen met het beheer van de organisatie (overheadlasten). Tot de activiteitenlasten behoren de lasten die direct samenhangen met de activiteiten van de instelling.

Pensioenlasten

Het Holland Festival kent voor zijn personeel een pensioenregeling op basis van het middelloonstelsel. De pensioenregeling is ondergebracht bij het pensioenfonds Zorg en Welzijn. Het Holland Festival heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het voldoen van hogere toekomstige premies. De pensioenlast in de staat van baten en lasten is gelijk aan de over de periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremie. Voor zover de verschuldigde premie op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als op de balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen.

7.3

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2014 IN €

	Automatisering	Inventaris	Verhuizing	Totaal
VASTE ACTIVA				
I: MATERIËLE VASTE ACTIVA				
Stand aanvang boekjaar				
Aanschafwaarde	304.639	249.597	7.644	561.880
Cumulatieve afschrijvingen	243.191-	238.477-	-7.644	489.312-
Boekwaarde	61.448	11.120	-	72.568
Mutaties boekjaar				
Investerings	16.075	19.298	-	35.373
Afschrijvingen	31.029-	7.672-	-	38.701-
Netto mutaties boekjaar	14.954-	11.626	-	3.328-
Stand einde boekjaar				
Aanschafwaarde	320.714	268.895	7.644	597.253
Cumulatieve afschrijvingen	274.220-	246.149-	-7.644	528.013-
Boekwaarde	46.494	22.746	-	69.240

De investeringen in de automatisering betreffen de uitgaven voor de vernieuwde website en financiële software. De investeringen inventaris betreffen de aanschaf van, deels aangepast, kantoormeubilair en een nieuwe telefooninstallatie.

VLOTTENDE ACTIVA

	31 dec. 2014	31 dec. 2013
2: VOORRADEN		
Vervoersbewijzen OV	2.785	883
Totaal voorraden	2.785	883
3: VORDERINGEN		
Totaal vorderingen	448.992	485.978

De hieronder gespecificeerde vorderingen zijn opeisbaar binnen een jaar na balansdatum.

Debiteuren	12.723	41.014
------------	--------	--------

Het treffen van een voorziening voor oninbare debiteuren is niet noodzakelijk gebleken.

7.3

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2014 IN €

	<u>31 dec. 2014</u>	<u>31 dec. 2013</u>
Vooruitbetaalde kosten		
Investerings nieuwe huisstijl	53.556	-
Beheerlasten materieel 2015	27.613	-
Activiteitenlasten materieel 2015	151.466	40.157
Beheerlasten personeel 2014	-	1.779
Beheerlasten materieel 2014	-	11.643
Activiteitenlasten materieel 2014	-	84.311
	<u>232.635</u>	<u>137.890</u>
Totaal vooruitbetaalde kosten	232.635	137.890
Vorderingen op subsidiënten en fondsen		
Fonds 21 (Voorheen SNS REAAL Fonds)	87.500	87.500
Cinegrid	32.959	87.542
Stichting Ammodo	30.000	15.000
Stichting Dioraphte	7.500	5.000
Réseau Varèse	7.500	7.500
Gemeente Amsterdam DMO	-	35.310
EU Programma Cultuur 2011-2013	-	20.000
Turing Foundation	-	5.000
Stichting Slavernijverleden	-	18.500
	<u>165.459</u>	<u>281.352</u>
Totaal vorderingen op subsidiënten en fondsen	165.459	281.352
Overige Vorderingen		
Omzetbelasting	29.074	21.360
Depots en waarborgen	1.486	1.486
Te ontvangen bijdrage HF Business 2014	5.000	-
Te ontvangen rente	1.400	1.533
Te factureren doorbelastingen	92	-
Te verrekenen recette	-	173
Voorschotten personeel	1.123	1.170
	<u>38.175</u>	<u>25.722</u>
Totaal overige vorderingen	38.175	25.722

7.3

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2014 IN €

	<u>31 dec. 2014</u>	<u>31 dec. 2013</u>
4: LIQUIDE MIDDELEN		
Kas	5.236	3.452
Rabo rekening-courant	55.644	99.286
Rabo bonusrekening	466.442	690.013
ING rekening-courant	-	1.723
Totaal liquide middelen	<u>527.322</u>	<u>794.474</u>

Stichting Holland Festival kan vrij over haar liquide middelen beschikken.

PASSIVA

Eigen vermogen

Totaal eigen vermogen	<u>744.628</u>	<u>924.547</u>
-----------------------	----------------	----------------

Tijdens de vergadering van het bestuur op 16 september 2014 heeft het bestuur besloten de onderliggende posten van het eigen vermogen te herschikken voor zover het de posten betreft zonder OCW-oormerk. Daarbij is besloten het stichtingskapitaal en het coproductiefonds Holland Festival op te heffen ten gunste van de algemene reserve. Verder is besloten de continuïteitsreserve te vergroten met een bijdrage van € 200.000 ten laste van de algemene reserve. De omvang van € 300.000 wordt gezien als noodzakelijke dekking voor de voorfinanciering van toekomstige producties en kortlopende vorderingen op fondsen en subsidiënten.

Het eigen vermogen is als volgt nader te specificeren.

5: STICHTINGSKAPITAAL	<u>31 dec. 2014</u>	<u>31 dec. 2013</u>
Aanvang boekjaar	45	45
Onttrekking ten gunste van de algemene reserve cf besluit 16 september 2014	-45	-
Saldo stichtingskapitaal ultimo boekjaar	<u>-</u>	<u>45</u>

6: ALGEMENE RESERVE

Algemene reserve aanvang boekjaar	354.181	246.600
Aandeel in resultaat Holland Festival 2013	-	107.581
Toevoeging ten laste van stichtingskapitaal cf besluit 16 september 2014	45	-
Toevoeging ten laste van coproductiefonds Holland Festival cf besluit 16 september 2014	66.920	-
Onttrekking ten bate van continuïteitsreserve cf besluit 16 september 2014	200.000-	-
Saldo algemene reserve ultimo boekjaar	<u>221.146</u>	<u>354.181</u>

**7.3
TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2014 IN €**

BESTEMMINGSRESERVES

7: CONTINUÏTEITSRESERVE

	31 dec. 2014	31 dec. 2013
Aanvang boekjaar	100.000	100.000
Toevoeging ten laste van de algemene reserve cf besluit 16 september 2014	200.000	-
Saldo continuïteitsreserve ultimo boekjaar	300.000	100.000

8: BESTEMMINGSFONDS OCW

Aanvang boekjaar Bestemmingsfonds OCW	111.058	292.343
Onttrekking ten behoeve van Bestemmingsreserve		
- restant subsidie OCW 2009-2012	-	292.343-
Resultaatbestemming 2013	-	111.058
Saldo Bestemmingsfonds OCW ultimo boekjaar	111.058	111.058

Het resterende saldo Bestemmingsfonds OCW van € 292.343 van 31 december 2012 wordt niet door OCW teruggevorderd. Dit saldo dient in de periode 2013-2016 te worden aangewend voor het doel waarvoor in de periode 2013-2016 een vierjaarlijkse instellings-subsidie is verleend. Het niet bestede bestanddeel van dat bedrag dient te worden opgenomen in een Bestemmingsreserve restant subsidie OCW 2009-2012. In 2013 is het bedrag niet aangewend. Daarom is het bedrag ultimo 2013 in zijn geheel onttrokken aan Bestemmingsfonds OCW en omgezet in een Bestemmingsreserve restant subsidie OCW 2009-2012. Overeenkomstig de uiteenzetting bij de resultaatbestemming heeft in 2014 een onttrekking plaatsgevonden van € 179.919.

9: BESTEMMINGSRESERVE RESTANT

SUBSIDIE OCW 2009-2012

	31 dec. 2014	31 dec. 2013
Aanvang boekjaar	292.343	-
Toevoeging ten laste van Bestemmingsfonds OCW	-	292.343
Onttrekking aan bestemmingsreserve restant subsidie cf besluit van 16 september 2014	179.919-	-
Saldo bestemmingsreserve restant subsidie OCW ultimo boekjaar	112.424	292.343

10. COPRODUCTIEFONDS HOLLAND FESTIVAL

Aanvang boekjaar	66.920	66.920
Onttrekking ten gunste van de Algemene Reserve cf besluit 16 september 2014	66.920-	-
Saldo Coproductiefonds Holland Festival ultimo boekjaar	-	66.920

7.3
TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2014 IN €

RESULTAATBESTEMMING

Het bestuur heeft op 16 september 2014 besloten dat onder bepaalde voorwaarden een nadelig resultaat eerst mag worden onttrokken aan de bestemmingsreserve restant subsidie OCW 2009-2012 overeenkomstig de beschikking van het ministerie OCW van 4 september 2013. In die beschikking staat dat de bestemmingsreserve restant subsidie OCW 2009-2012 mag worden aangewend voor het doel waarvoor de vierjarige subsidie 2013-2016 is verleend. De voorwaarden verbonden aan het bestuursbesluit waren als volgt:

Het te onttrekken bedrag mag het exploitatieresultaat voor onttrekking niet overschrijden. Op basis hiervan kan niet meer dan € 179.919 aan de bestemmingsreserve restant subsidie OCW 2009-2012 worden onttrokken.

Onttrekking mag alleen voor de producties *Orlando* en *Nono* voor zover deze producties het kostenniveau van € 500.000 per productie overschrijden.

- De productie *Nono* heeft met een totaal van € 720.276 de door het bestuur gestelde eis van € 500.000 met € 220.276 overtroffen.

- De productie *Orlando* heeft met een totaal van € 625.543 de door het bestuur gestelde eis van € 500.000 met € 125.543 overtroffen.

	2014	
	in €	in %
BEPALING VERDEELSLEUTEL RESULTAAT 2014		
Subsidie Cultuurnota ministerie van OCW	3.179.191	47,3
Subsidie gemeente Amsterdam	706.230	10,5
Overige opbrengsten	2.837.162	42,2
Totaal	6.722.583	100,0
Exploitatiesaldo 2014	179.919-	
Onttrekking aan bestemmingsreserve restant subsidie cf besluit 16 september 2014	179.919	
Resteert te verdelen resultaat 2014	-	
KORTLOPENDE SCHULDEN	31 dec. 2014	31 dec. 2013
II: CREDITEUREN	140.970	111.197
II: BELASTINGEN EN PREMIES		
Loonbelasting en premies SVW	27.234	28.170
Pensioen	93	327
Totaal belastingen en premies	27.327	28.497

7.3

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2014 IN €

13: OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA	31 dec. 2014	31 dec. 2013
<u>Overlopende passiva</u>		
Nog op te nemen vakantiedagen	48.516	32.267
Nog te betalen vakantiegeld	33.076	30.433
<u>Nog te betalen kosten</u>		
Vooruitontvangen bijdragen	22.000	107.500
Rekening-courant Stichting Vrienden	2.316	29.745
Beheerlasten personeel aflopend boekjaar	9.092	174
Beheerlasten materieel aflopend boekjaar	13.095	12.189
Activiteitenlasten personeel aflopend boekjaar	-	34.205
Activiteitenlasten materieel aflopend boekjaar	7.319	43.149
Totaal overlopende passiva	135.414	289.662

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

Ministerie van OCW - Subsidie Cultuurnotaperiode 2013-2016

In het schrijven van 18 september 2012 met referentie 437671 heeft het ministerie van OCW het subsidiebesluit voor de cultuurnotaperiode 2013-2016 kenbaar gemaakt. Het toegekende bedrag over de cultuurnotaperiode bedraagt op basis van dit besluit € 12.641.436. Voor 2013 betekent dit een subsidiebedrag van € 3.160.359. Op 4 december 2013 maakte het ministerie OCW zijn besluit wijziging subsidie vanwege de overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling met referentie 563445 bekend. Het betreft een verhoging van het oorspronkelijke jaarlijkse subsidiebedrag met € 8.628 wat resulteert in een jaarbedrag voor 2013 en opvolgende jaren van € 3.168.987. Op 29 augustus 2014 maakte het ministerie van OCW zijn besluit wijziging subsidie vanwege de overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling met referentie 654444 bekend. Het betreft een verhoging van het oorspronkelijke jaarlijkse subsidiebedrag met € 10.204 wat resulteert in een jaarbedrag voor 2014 en opvolgende jaren van € 3.179.191.

Gemeente Amsterdam - Subsidie Kunstenplanperiode 2013-2016

In het schrijven van 14 maart 2013 van de gemeente Amsterdam, Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling met kenmerk 13/1616, maakt de gemeente Amsterdam haar beschikking subsidieverlening Kunstenplan 2013-2016 bekend. Het bedrag is vastgesteld op jaarlijks € 706.230, ieder jaar eventueel aan te passen aan nominale prijswijzigingen. Tot dusver hebben geen prijsaanpassingen plaatsgevonden.

Huurverplichting huisvesting

Het gebruik van de kantoorruimte Piet Heinkade 5 is vastgelegd in een huurovereenkomst tussen Stichting Beheer Accommodatie Muziekgebouw en Bimhuis en Stichting Holland Festival. De huurperiode van 5 jaar eindigend op 28 februari 2010 is na verstrijken voortgezet in een overeenkomst voor onbepaalde tijd. Voor opzegging dient een termijn van één jaar in acht te worden genomen. De huurprijs is bij aanvang vastgesteld op € 170,84 per vierkante meter en de huurprijs wordt jaarlijks geïndexeerd. Het gehuurde omvat 299 vierkante meter. Er is geen bankgarantie afgegeven.

7.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2014 IN €

	Exploitatie 2014	Begroting 2014	Exploitatie 2013
BATEN			
Directe opbrengsten			
I: Publieksinkomsten binnenland totaal	929.061	860.000	755.469
Kaartverkoop			
- Netto recette	830.475	775.000	675.473
Overig			
- Omzet horeca	26.869	20.000	18.514
- Omzet programma's en merchandise	17.566	25.000	16.491
Totaal overig	44.435	45.000	35.005
Waardering vrijkaarten	54.151	40.000	44.991
Sponsorinkomsten			
2: Sponsoring in natura			
Westergasfabriek Meyer-Bergman	40.000	40.000	44.900
3: Overige sponsorinkomsten			
Westergasfabriek Meyer-Bergman	10.000	10.000	17.500
Clifford Chance LLP	30.000	30.000	30.000
Rabobank Amsterdam	85.000	100.000	100.000
HF Business	40.000	85.000	30.000
Kempen & Co	15.000	-	-
DoubleTree by Hilton	-	-	2.500
Overige prospects	-	25.000	-
Totaal overige sponsorinkomsten	180.000	250.000	180.000

7.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2014 IN €

	Exploitatie 2014	Begroting 2014	Exploitatie 2013
Overige inkomsten			
4: Coproductenten			
NTR	20.000	-	20.000
Royalties The Life & Death of Marina Abramović	3.481	-	1.877
Mortuos Plango	850	-	850
Totaal coproductenten	24.331	-	22.727
5: Overig			
Advertenties	29.558	15.000	16.615
Totaal overig	29.558	15.000	16.615
Subsidies en bijdragen			
Structurele subsidie OCW			
6: Cultuurnota 2013-2016	3.179.191	3.168.987	3.168.987

De structurele subsidie OCW is opgenomen overeenkomstig het subsidiebesluit met referentienummer 437671 van 18 september 2012. Het jaarlijks subsidiebedrag is € 3.160.359. Op 4 december 2013 maakte het ministerie van OCW zijn besluit wijziging subsidie vanwege de overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling met referentie 563445 bekend. Het betreft een verhoging van het oorspronkelijke jaarlijkse subsidiebedrag met € 8.628 wat resulteert in een jaarbedrag voor 2013 van € 3.168.987. Op 29 augustus 2014 maakte het ministerie van OCW het besluit wijziging subsidie met referentie 654444 bekend. Dit betreft een verhoging van het subsidiebedrag vanwege de overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling ten bedrage van € 10.204 waardoor het subsidiebedrag voor 2014 uitkomt op een bedrag van € 3.179.191.

Structurele subsidie Amsterdam

7: Amsterdam Kunstenplan 2013-2016

706.230

706.230

706.230

De structurele subsidie gemeente Amsterdam is opgenomen overeenkomstig de beschikking subsidieverlening kunstenplan 2013-2016 met kenmerk I3/I616 van 14 maart 2013. Het jaarlijkse subsidiebedrag is € 706.230.

7.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2014 IN €

	Exploitatie 2014	Begroting 2014	Exploitatie 2013
Overige niet-structurele subsidies/bijdragen			
8: Overige subsidies/bijdragen uit publieke middelen			
EU Programma Cultuur	34.838	-	85.000
Fonds Podiumkunsten	28.000	-	14.000
Bijdrage Cinegrid	21.357	-	-
Stadsdeel Oost	5.000	-	-
Kurdistan Regional Government	5.000	-	-
Ambassade Pakistan	5.000	-	-
Goethe-Institut	4.500	5.000	4.500
Ambassade Verenigde Staten	3.660	5.000	-
Institut Français/Maison Descartes	2.000	3.000	12.000
Ambassade Duitsland	1.000	-	-
Pro Helvetia	827	-	8.119
Stichting Slavernijverleden	-	-	25.000
Réseau Varèse	-	-	37.500
Prospects	-	20.000	-
Totaal overig	111.182	33.000	186.119
Overige bijdragen uit private middelen			
9: Particulieren			
Holland Festival Board of Governors	345.000	390.000	345.000
Stichting Vrienden van het Holland Festival	160.000	190.000	122.500
Schenkingen	26.234	25.000	25.000
Totaal particulieren	531.234	605.000	492.500

7.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2014 IN €

	Exploitatie 2014	Begroting 2014	Exploitatie 2013
<u>Vervolg overige bijdragen uit private middelen</u>			
IO: Private fondsen			
Hoofdbegunstiger			
Fonds 21 (Voorheen SNS REAAL Fonds)	350.000	350.000	350.000
<u>Overige private fondsen</u>			
Stichting Ammodo	150.000	150.000	150.000
Prins Bernhard Cultuurfonds	35.000	10.000	10.000
Turing Foundation	50.000	50.000	50.000
VSB Fonds	-	35.000	35.000
VandenEnde Foundation	250.000	250.000	-
Ernst von Siemens Music Foundation	40.000	40.000	-
Stichting Dioraphte	75.000	75.000	50.000
Dr. Hofstee Stichting	5.000	-	-
Gravin van Bylandt Stichting	3.000	-	-
Stichting BSVA	7.500	-	-
Johannes Vermeerprijs	15.000	35.000	-
Prins Claus Fonds	-	-	10.000
Overige prospects	-	10.000	-
Totaal private fondsen	980.500	1.005.000	655.000

Fonds 21 (voorheen SNS REAAL Fonds) heeft in 2013 in zijn brief met referentie 2013O4433 het besluit kenbaar gemaakt om hernieuwd voor een periode van 3 jaar hoofdbegunstiger te worden van het Holland Festival. Voor de jaren 2014, 2015 en 2016 zijn daarin bijdragen aan het Holland Festival toegezegd van € 350.000 wat een totaalbedrag van deze toezegging betekent van € 1.050.000.

Op 13 augustus 2012 heeft het Holland Festival met Stichting Ammodo een overeenkomst afgesloten voor de duur van 3 jaar in het kader van het 'Projectplan Holland Festival juni 2013-2014-2015, internationale coproducties en eigen initiatieven'. De maximale bijdrage voor dit project bedraagt € 450.000, te verdelen in drie jaarlijkse bijdragen van € 150.000.

De overige fondsbijdragen betreffen bijdragen die zijn verstrekt ten behoeve van specifieke producties/voorstellingen. Met deze fondsen bestaan geen meerjarige afspraken.

7.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2014 IN €

LASTEN

Per 31 december 2014 is de personele bezetting van het Holland Festival als in onderstaand schema. Het Holland Festival hanteert een eigen personeelsregeling en volgt op het gebied van functie-inschaling en salaris de CAO Theater. Het Holland Festival heeft de pensioenen ondergebracht bij Pensioenfonds Zorg & Welzijn.

Bezetting per 31 december 2014		Aantallen	FTE
Directie	Beheer	1	1,00
Bureaumanagement/secretariaat	Beheer	3	1,91
Financiële administratie	Beheer	2	1,60
Development	Beheer	2	1,80
Communicatie & Marketing	Beheer	5	4,10
Productie	Activiteit	3	2,20
Programmering en artistieke directie	Activiteit	4	3,30
Totalen bezetting 31 december 2014		20	15,91
	Exploitatie 2014	Begroting 2014	Exploitatie 2013
Beheerlasten personeel			
Salarissen	550.055	568.207	542.253
Vakantiegeld	41.009	38.624	40.192
Sociale lasten	83.642	67.302	81.167
Pensioen	64.593	77.123	62.375
Overige personeelskosten	-	36.492	-
- Vaste onkostenvergoeding	1.800	PM	1.800
- Reiskosten WW	8.127	PM	3.585
- Scholings- en congreskosten	5.896	PM	799
- Collectieve personeelsverzekeringen	22.333	PM	17.560
- Overige personeelskosten	3.301	PM	11.008
- Ontvangen uitkering ZW	10.033-	PM	32.789-
Totaal beheerlasten personeel	770.723	787.748	727.950

7.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2014 IN €

De kosten uitgesplitst per afdeling	Aantal	FTE	Totaal
- Directie	1	1,00	132.481
- Bureaumanagement/secretariaat	3	1,91	95.156
- Financiële administratie	3	1,99	140.645
- Development	2	1,80	124.290
- Communicatie & Marketing	7	4,60	278.151
Totaal	16	11,30	770.723
II: Waarvan met vast contract	Aantal	FTE	Totaal
- Directie	1	1,00	132.481
- Bureaumanagement/secretariaat	3	1,91	95.156
- Financiële administratie	2	1,65	117.545
- Development	2	1,80	124.290
- Communicatie & Marketing	3	2,77	244.007
Totaal	11	9,13	713.479
I2: Waarvan met tijdelijk contract	Aantal	FTE	Totaal
- Communicatie & Marketing	4	1,83	34.144
Totaal	4	1,83	34.144
I3: Waarvan inhuur	Aantal	FTE	Totaal
- Financiën	1	0,34	23.100
Totaal	1	0,34	23.100

7.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2014 IN €

	Exploitatie 2014	Begroting 2014	Exploitatie 2013
14: Beheerlasten materieel			
<u>Huisvesting</u>			
Huur	65.665	65.200	63.848
Overige huisvestingskosten	8.303	7.000	7.089
Totaal huisvesting	73.968	72.200	70.937
<u>Bureaunkosten</u>			
Kantoorbenodigheden	5.810	6.000	2.445
Contributies & abonnementen	30.764	29.500	29.442
Drukwerk	3.835	5.000	3.705
Porti- en koerierkosten	10.644	9.000	8.435
Kopieerkosten	9.096	10.500	8.252
Telefoonkosten	17.454	16.000	27.354
Onderhoud kantoor machines	4.561	1.500	2.183
Bankkosten	1.674	3.000	1.365
Salarisadministratie	3.443	3.500	3.489
Accountant	16.900	17.500	16.425
Adviseurs	11.298	20.000	29.525
Verzekeringen en schadegevallen	8.111	5.000	4.303
Wervingskosten personeel	294	5.000	11.558
Systeembeheer en onderhoud IT	37.295	35.700	30.362
Afschrijvingskosten			
- Inventaris	7.672	5.000	5.210
- Automatisering	12.575	15.000	15.783
- Website en database	18.453	17.000	16.871
Koffie/thee	11.033	9.000	8.957
Bestuurskosten	1.864	2.500	1.828

7.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2014 IN €

	Exploitatie 2014	Begroting 2014	Exploitatie 2013
Vervolg Bureaunkosten			
Kosten/baten beheer voorgaand boekjaar	7.427-	-	11.132
Diverse bureaunkosten	14	-	482
Totaal	205.363	215.700	239.106
Verwervingskosten			
Dienstreizen en representatie	76.566	72.500	61.397
Totaal verwervingskosten	76.566	72.500	61.397
Kosten Development			
Kosten HF Vrienden en Board of Governors	3.566	12.500	11.104
Recettederving vrijkaarten	57.400	42.400	47.690
Kosten verantwoording aanvragen	10.894	10.000	7.500
Materiaalkosten	-	5.000	-
Kosten relatieontvangsten	28.039	40.000	35.085
Kosten vriendenavond	10.922	20.000	19.277
Kosten opening	12.886	20.000	22.740
Totaal kosten development	123.707	149.900	143.396
Kosten Communicatie & Marketing			
Kosten corporate communicatie	33.695	50.000	48.584
Totaal kosten Communicatie & Marketing	33.695	50.000	48.584
TOTAAL BEHEERLASTEN MATERIEEL	513.299	560.300	563.420

7.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2014 IN €

	Exploitatie 2014	Begroting 2014	Exploitatie 2013
Activiteitenlasten personeel			
Salarissen	455.251	470.693	360.783
Vakantiegeld	21.205	23.076	19.838
Sociale lasten	52.174	65.198	48.651
Pensioen	32.122	17.377	29.412
Overige personele kosten	-	24.808	-
- Reiskosten WW	1.902	PM	2.430
- Scholings- en congreskosten	2.628	PM	356
- Collectieve personeelsverzekeringen	11.767	PM	9.163
- Overige personeelskosten	2.481	PM	7.341
- Ontvangen uitkering ZW	-	PM	-
Kosten doorbelast aan producties	-61.685	-45.000	-45.046
Totaal activiteitenlasten personeel	517.845	556.152	432.928
De kosten uitgesplitst per afdeling			
	Aantal	FTE	Totaal
- Productie	11	4,08	184.910
- Artistieke directie en programmering	5	3,61	332.935
Totaal	16	7,69	517.845
15: Waarvan met vast contract			
	Aantal	FTE	Totaal
- Productie	3	2,52	183.150
- Programmering	2	2,00	142.946
Totaal met vast contract	5	4,52	326.096
16: Waarvan met tijdelijk contract			
	Aantal	FTE	Totaal
- Productie	8	1,56	43.489
- waarvan doorbelast aan producties	-8	-1,56	-41.730
- Programmering	2	0,61	26.545
- waarvan doorbelast aan producties	-1	-0,45	-19.955
Totaal met tijdelijk contract	1	0,16	8.349

7.4

TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2014 IN €

	Exploitatie 2014	Begroting 2014	Exploitatie 2013
17: Waarvan inhuur	Aantal	FTE	Totaal
- Artistieke directie	2	1,00	183.400
Totaal inhuur	2	1,00	183.400

	Exploitatie 2014	Begroting 2014	Exploitatie 2013
18: Activiteitenlasten materieel			
Totaal activiteitenlasten materieel	5.100.635	5.010.000	4.295.824

De activiteitenlasten zijn als volgt te specificeren:

Productie- en voorstellingskosten

Honoraria/uitkoopsommen	2.093.969	PM	1.507.056
Reis-, verblijf- en hotelkosten	655.266	PM	619.345
Technisch/algemeen personeel	423.236	PM	321.840
Zaalkosten	573.362	PM	534.116
Materiaal, decors en technische apparatuur	413.020	PM	487.622
Overige productiekosten	280.770	PM	246.794
Totaal productie- en voorstellingskosten	4.439.623	4.375.000	3.716.773

7.4
TOELICHTING OP DE CATEGORIALE EXPLOITATIEREKENING 2014 IN €

	Exploitatie 2014	Begroting 2014	Exploitatie 2013
Overige materiële activiteitenlasten			
Specifieke kosten Communicatie & Marketing	546.512	475.000	500.396
Inkoop horeca/cd's etc.	30.850	25.000	21.588
Theaterbesprekkosten	36.920	60.000	55.378
Kosten afscheid Pierre Audi	19.125	25.000	-
Kosten boek HF 2005-2014	33.170	50.000	-
Kosten/baten activiteiten voorgaand boekjaar	5.565-	-	1.689
Totaal overige materiële activiteitenlasten	661.012	635.000	579.051

7.5
SPECIFICATIE PRODUCTIE- EN VOORSTELLINGSKOSTEN IN €

Nocturne	13.842	Tentoonstelling Luigi Nono 1924-1990	
A Possibility of an Abstraction: Square Dance	-	Luigi Nono: Prometeo, Tragedia dell'Ascolto	
Judson Church is ringing in Harlem	13.597	Luigi Nono: Il canto sospeso	720.276
Napoleon	-	Luigi Nono: La Lontananza Nostalgica	
River of Fundament	61.145	Utopica Futura	
The Kitchen	87.381	Luigi Nono: Caminantes Ayacucho	
Winterreise	108.054	the CIVIL warS – Rome	11.575
War Horse	-	George Benjamins Horizon	-
Playing Cards: SPADES	249.791	Nishtiman	18.415
The Valley of Astonishment	115.540	Woodkid	100.426
Die Schutzbefohlenen	208.745	Tarab Cuts	6.996
The Fountainhead	-	Doubletree Late Nights	6.686
Die bitteren Tränen der Petra von Kant	131.029	Lunchconcerten Nono Interventions	2.830
Tis Pity She's a Whore	73.981	Overige/vervallen producties	44.814
Bestiaire d'amour	57.768	Contextprogrammering	66.708
Gavrilo Princip	114.835	Citydressing	70.001
Thyestes	105.834		
Vortex Temporum	118.260	Totaal	<u>4.439.623</u>
Programma V	-		
Coup Fatal	87.002		
The Tempest	-		
The Returns	198.645		
The Crimson House	111.494		
Laika	116.706		
Falstaff	-		
Opera in het park: Falstaff	29.778		
Oidípous	175.519		
Orlando	625.543		
Delusion of the Fury	181.546		
Bitter Music	4.455		
You Us We All	79.885		
The Wasp Factory	104.692		
Spiral Mass Soldier Songs	85.255		
Twitchy Organs	3.351		
Abida Parveen	116.410		
20 Pianos	10.813		

De begroting wordt ieder jaar op een tijdstip vastgesteld waarop een aanzienlijk aandeel van de gegevens over de programmering en de daarbij horende verwachting omtrent de kosten en opbrengsten nog niet volledig vaststaat. Daardoor kunnen er binnen de productiebegrotingen grote verschuivingen ontstaan. Datzelfde kan worden gezegd over de fondsenwerving. De opbrengsten van sponsors en bijdragen van fondsen zijn op het moment van vaststelling van de begroting niet altijd exact en naar realiteit in te schatten. Voor het jaar 2014 was, omdat de vermogenspositie dat toeliet en vanwege de laatste editie onder artistieke leiding van Pierre Audi, een tekort voorzien. Omdat het totaal van opbrengsten inclusief rente € 32.000 hoger uitviel en het totaal van kosten € 12.000 lager uit is gevallen, kan het jaar 2014 toch worden afgesloten met een geringer tekort dan voorzien.

BATEN

Publieksinkomsten

De publieksinkomsten zijn € 69.000 hoger uitgevallen dan begroot. Vooraf is net als in voorgaand jaar voorzichtigheid betracht omtrent de verkoopverwachtingen als gevolg van het economische klimaat. Uiteindelijk was de kaartverkoop hoger dan verwacht. De waardering van de verstrekte vrijkaarten is, door het toenemend aantal particuliere donateurs van het Holland Festival, € 14.000 hoger uitgevallen.

Sponsorinkomsten

De sponsorinkomsten zijn in totaal € 70.000 lager uitgevallen. Deels als gevolg van niet gerealiseerde prospects. Verder heeft een bestaande sponsor zijn bijdrage verlaagd en zijn de bijdragen van de leden van HF Business ver achtergebleven bij de verwachtingen. Wel slaagde het Holland Festival er in een nieuwe sponsor aan zich te binden.

Overige inkomsten

Er zijn voor € 24.000 aan niet begrote coproductiebijdragen gerealiseerd. Daarbij dient opgemerkt dat daarvan voor een bedrag van € 20.000 ook aan onvoorzien kosten tegenoverstonden. De advertentieinkomsten bleken € 15.000 beter dan verwacht.

Subsidies

Als gevolg van een prijscorrectie was de structurele subsidie OCW € 10.000 hoger dan voorzien.

Overige subsidies/bijdragen uit publieke middelen

Enkele grote incidentele meevallers waren de groter dan verwachte bijdragen van EU programma Cultuur, de bijdrage Cinegrid en Fonds Podiumkunsten. Dit resulteerde in een overschrijding van € 78.000. De bijdragen van diverse diplomatieke vertegenwoordigingen waren oorspronkelijk als prospects begroot.

Particulieren

De verwachting omtrent groei van het ledenbestand van de Board of Governors is niet haalbaar gebleken en dat resulteerde in een lagere opbrengst van € 45.000. Verder heeft de Stichting Vrienden van het Holland Festival een bijdrage vertrekt die € 30.000 lager was dan voorzien.

Fondsen

De fondsbijdragen waren conform begroting behoudens een verschil van € 20.000 gerelateerd aan de Johannes Vermeerprijs.

LASTEN

Beheerlasten personeel

De beheerlasten personeel zijn € 17.000 lager dan begroot uitgekomen. De kosten voor inhuur als gevolg van tijdelijk arbeidsongeschiktheid en personeelwisselingen waren deels voorzien, maar kwamen als gevolg van een ziektegeval hoger uit dan begroot. Van datzelfde ziektegeval waren de uitgekeerde verzekeringsgelden niet voorzien.

Beheerlasten materieel

Huisvestinglasten waren licht hoger dan begroot als gevolg van tijdelijke inhuur extra kantoorruimte. De bureaustkosten waren per saldo € 10.000 lager, met name door nagekomen positieve correcties op kosten van voorgaande jaren. De verwervingskosten waren als gevolg van toegenomen internationale reisbewegingen met een overschrijding van € 4.000 iets hoger dan begroot. De kosten Development waren echter ruim € 26.000 lager doordat op veel kostenposten is bespaard als gevolg van externe bijdragen in de kosten van georganiseerde evenementen. De kosten corporate communicatie zijn gedaald als gevolg van een significante daling van de kosten van de kaartverkoop.

Activiteitenlasten personeel

De activiteitenlasten personeel waren € 38.000 lager dan begroot. Deels door € 17.000 meer doorbelasting van de activiteitenkosten personeel aan producties, deels door lagere inzet tijdelijk personeel dan oorspronkelijk begroot. Ook de overige personeelskosten waren € 6.000 lager dan begroot.

Activiteitenlasten materieel

Op de vertoonde producties zijn de kosten € 64.000 hoger uitgevallen wat voor het grootste deel valt te verklaren door gemaakte kosten voor vervallen producties. De theaterservicekosten waren beduidend lager dan verwacht als gevolg van het uitblijven van eigen programmering in Koninklijk Theater Carré. Verder zijn de kosten voor het afscheid van Pierre Audi alsook de kosten voor de uitgave van het boek Holland Festival 2005-2014 lager uitgevallen.

De kosten Communicatie & Marketing zijn € 71.000 hoger uitgevallen als gevolg van extra uitgaven voor met name advertenties, van de reguliere media tot facebook. Daarnaast waren er meer kosten voor tekstschrijvers en waren de druk- en distributiekosten van de pocket en mailingen hoger dan begroot.

7.7

PRESTATIEVERANTWOORDING INTERNATIONALE FESTIVALS

	2014		Activiteitenplan		2013	
	Aantal	Bezoekers	Aantal	Bezoekers	Aantal	Bezoekers
Totaal aantal voorstellingen/vertoningen	266	121.049	-	64.100	222	68.767
Totaal aantal schoolvoorstellingen/ schoolvertoningen PO	-	-	-	-	-	-
Totaal aantal schoolvoorstellingen/ schoolvertoningen VO	4	111	-	100	1	10
Activiteiten voor vakgenoten	13	1.058	-	-	15	630
- waarvan lezingen, seminars en workshops	11	764	-	-	8	469
- waarvan netwerkbijeenkomsten	2	294	-	-	-	-
- waarvan showcases	-	-	-	-	5	91
- waarvan studiedagen	-	-	-	-	2	70
Totaal aantal bezoeken (excl. activiteiten voor vakgenoten)	253	119.991	-	64.100	207	68.137
- Waarvan aantal betalende bezoekers		104.151				60.112

De gepresenteerde bezoekcijfers 2014 zijn voor het grootste deel (104.151) gebaseerd op geregistreerde verkoop van plaatsbewijzen. Daarnaast is er een groot aantal voorstellingen/activiteiten met gratis toegang. Hierbij is de schatting van de bezoekaantallen (16.898) gebaseerd op een geformaliseerde procedure voor visuele waarnemingen ter plaatse.

7.8 PRESTATIEOVERZICHT PER PRODUCTIE

Naam productie	Uitvoeringslocatie	Realisatie		Prognose	
		Vrst	Bezoekers	Vrst	Bezoekers
Nocturne	Muziekgebouw aan 't IJ Atrium	1	1.531	1	-
A Possibility of an Abstraction: Square Dance	Stedelijk Museum Amsterdam	4	-	4	-
Judson Church is ringing in Harlem	Stedelijk Museum Amsterdam	1	173	1	-
Napoleon	Ziggo Dome	1	2.730	1	3.500
River of Fundament	EYE	3	913	3	576
The Kitchen	Stadsschouwburg Grote Zaal	2	1.174	2	991
Winterreise	Muziekgebouw aan 't IJ	2	1.469	2	1.159
War Horse	Koninklijk Theater Carré	26	35.268	26	29.571
Playing Cards: SPADES	Gashouder	3	2.426	3	1.930
The Valley of Astonishment	Muziekgebouw aan 't IJ	3	1.646	3	1.329
Die Schutzbefohlenen	Transformatorhuis	3	1.005	3	822
The Fountainhead	Stadsschouwburg Rabozaal	9	3.538	9	3.622
Die bitteren Tränen der Petra von Kant	Muziekgebouw aan 't IJ	3	773	3	460
Tis Pity She's a Whore	Theater Bellevue	2	472	2	307
Bestiaire d'amour	Stadsschouwburg Grote Zaal	3	1.620	3	1.917
Gavrilo Princip	Van Gendhallen	6	1.876	6	1.759
Thyestes	Theater Bellevue	5	1.072	5	506
Vortex Temporum	Nationale Opera & Ballet	2	3.217	2	2.204
Programma V	Food Center Amsterdam Markthal	3	2.571	3	959
Coup Fatal	Stadsschouwburg Grote Zaal	3	2.354	3	1.815
The Tempest	Nationale Opera & Ballet	7	7.881	7	7.874
The Returns	Zuiveringshal West	3	529	3	305
The Crimson House	Stadsschouwburg Rabozaal	2	506	2	652
Laika	Stadsschouwburg Rabozaal	6	2.865	6	2.237
Falstaff	Nationale Opera & Ballet	8	12.437	8	10.285
Opera in het park: Falstaff	Oosterpark	1	3.500	1	2.000
Oidipous	Muziekgebouw aan 't IJ	2	1.114	2	877
Orlando	Stadsschouwburg Grote Zaal	3	2.044	3	1.815
Delusion of the Fury	Muziekgebouw aan 't IJ	2	1.223	2	879
Bitter Music	Muziekgebouw aan 't IJ	1	103	1	-
You Us We All	Theater Bellevue	2	388	2	351
The Wasp Factory	Muziekgebouw aan 't IJ	2	622	2	902
Spiral Mass Soldier Songs	Muziekgebouw aan 't IJ	1	328	1	464
Twitchy Organs	Orgelpark	1	259	1	145
Abida Parveen	Nationale Opera & Ballet	1	1.190	1	1.321
20 Pianos	Bimhuis	1	278	1	271

7.8 PRESTATIEOVERZICHT PER PRODUCTIE

Naam productie	Uitvoeringslocatie	Realisatie		Prognose	
		Vrst	Bezoekers	Vrst	Bezoekers
Tentoonstelling Luigi Nono 1924-1990	Gashouder	1	71	1	-
Luigi Nono: Prometeo, Tragedia dell'Ascolto	Gashouder	1	1.000	1	677
Luigi Nono: Il canto sospeso	Gashouder	1	815	1	499
Luigi Nono: La Lontananza Nostalgica Utopica Futura	Gashouder	1	349	1	-
Luigi Nono: Caminantes Ayacucho	Gashouder	1	903	1	582
the CIVIL warS	Muziekgebouw aan 't IJ	1	610	1	385
George Benjamins Horizon	Concertgebouw	1	1.924	1	1.530
Nishtiman	Bimhuis	1	338	1	238
Woodkid	Stadsschouwburg Rabozaal	1	941	1	685
Tarab Cuts	Bimhuis	1	138	1	271
Doubletree Late Nights	Double Tree by Hilton hotel	3	575	3	-
Lunchconcerten Nono Interventions	Passage Rijksmuseum	3	1.000	3	-
Orlando Openbare repetitie	Stadsschouwburg Grote Zaal	1	199	1	471
Boekmanlezing	Bimhuis	1	246	1	-
Ancient Evenings	EYE	1	64	1	-
Laika Generale repetitie	Stadsschouwburg Rabozaal	1	474	1	-
Symposium Nono	Universiteitstheater	1	45	1	-
Symposium Nono	Transformatorhuis	1	62	1	-
TV-opname NTR & VPRO	Comedy Theater	4	70	4	-
HF Young Academy	Looiersgracht	2	294	2	-
Poetry Pub Crawl	Diverse café's Amsterdam	1	70	1	-
Broodje Kennis	Spui 25	3	187	3	-
India Picnic	Vondelpark	2	450	2	-
Lezing Honorary Fellowship Pierre Audi	UVA	1	113	1	-
Workshop Voguing	CREA	1	20	1	-
Workshop instrument bouwen	Muziekgebouw aan 't IJ	1	10	1	-
Workshop singer-songwriter	De Nieuwe Arena	1	17	1	-
Masterclass Nicolas Steeman	Frascati	1	45	1	-
Educatieve activiteiten					
- Project Gavrilo Princip	O. S. De Bijlmer	1	22	1	-
- Schoolbezoek Gavrilo Princip	Van Gendhallen	1	22	1	-
- Schoolbezoek Thyestes Barleaus Lyceum	Theater Bellevue	1	22	1	-
- Schoolbezoek VWO-6 Playing Cards	Gashouder	1	45	1	-
Meet the Artist	Diverse locaties	20	1.398	20	-
Inleidingen	Diverse locaties	75	7.415	75	-
Totaal		266	121.049	266	89.143

7.9

PRESTATIEOVERZICHT PER PROGRAMMAONDERDEEL

	2014			2013		
	prod	vrst	bezoekers	prod	vrst	bezoekers
Opera/muziektheater	9	29	24.969	11	28	20.286
Muziek/concerten	16	20	10.719	11	12	8.215
Theater	10	63	49.696	10	26	8.074
Dans	6	20	17.058	4	13	12.015
Multidisciplinair	7	14	7.990	9	21	8.365
Fuel - Context	38	45	3.202	20	32	4.402
Inleidingen	29	75	7.415	54	90	7.410
Totaal	115	266	121.049	119	222	68.767

8. CONTROLEVER- KLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Afgegeven ten behoeve van het ministerie van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap

Aan: Directie en Raad van Toezicht Stichting Holland Festival

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening over 2014 van Stichting Holland Festival te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2014 en de exploitatierekening over 2014 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van de directie

De directie van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2013-2016. De directie is tevens verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming dienen te zijn met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. De directie is tenslotte verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als zij noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol Cultuursubsidies Instellingen en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de Stichting. Een controle omvat tevens het

evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door de directie van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Holland Festival per 31 december 2014 en van het exploitatiesaldo over 2014 in overeenstemming met het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2013-2016.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2014 voldoen aan de eisen van de financiële rechtmatigheid. Dit houdt in dat deze bedragen in overeenstemming zijn met de relevante wet en regelgeving opgenomen bepalingen zoals die in de subsidiebeschikking en het Controleprotocol Cultuursubsidies Instellingen zijn vermeld.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW en het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Instellingen 2013-2016 is opgesteld en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd.

Tevens vermelden wij dat het bestuursverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Amstelveen, 26 maart 2015
KPMG Accountants N.V.

E. Breijer RA

COPRODUCTIE / SAMENWERKING

De volgende werken zijn tot stand gekomen via een opdracht of met een coproductiebijdrage van het Holland Festival.

COPRODUCTIE

Vortex Temporum, Coup Fatal, The Crimson House, Playing Cards: SPADES, The Valley of Astonishment, Gavrilo Princip, Laika, Delusion of the Fury, The Wasp Factory, Nocturne, A Possibility of an Abstraction: Square Dance, River of Fundament, The Kitchen, Winterreise, Prometeo, Como una ola de fuerza y luz, Soldier Songs, the CIVIL warS – Rome

EIGEN PRODUCTIE

Oidípous

OPDRACHT

Spiral Mass (Nico Muhly), *Oidípous* (Calliope Tsoupaki, Edzard Mik)

COPRODUCTEN EN BUITENLANDSE SAMENWERKINGEN

Rosas, De Munt / la Monnaie, Ruhrtriennale, Théâtre de la Ville, Sadler's Wells, Opéra de Lille, ImpulsTanz, Concertgebouw BruggeKVS & les Ballets C de la B, Théâtre national de Chaillot, Festival d'Avignon, Theater im Pfalzbau, TorinoDanza, Wiener Festwochen, New Zealand Festival, les Théâtres de la Ville Luxembourg, Festspielhaus St Pölten, Melbourne Arts Festival, Onassis Cultural Centre Athens, Manchester International Festival, National Theatre of Great Britain, Théâtre d'Arras / Tandem Arras Douai, Théâtre du Gymnase Marseille, Warwick Arts Centre, Attiki Cultural Society Athene, Musikfest Bremen, C.I.R.T., Young Vic Theatre London, Thalia Theater, Kaaithheater, Ensemble musik-Fabrik, Lincoln Center Festival New York, deSingel, Internationales Sommerfestival Hamburg, The Royal Opera, Can & Abel Theatres, Sydney Festival, KunstFestSpiele Herrenhausen Hannover, Lincoln Center for Performing Arts, Inc, BBC R3, SWR Sinfonieorchester Baden-Baden und Freiburg, Experimentalstudio des SWR, American Zoetrope, The Film Preserve, British Film Institute, Photoplay Productions, Festival d'Automne à Paris, Tonhalle Zürich, Fondazione Archivio Luigi Nono ONLUS,

NEDERLANDSE PARTNERS

Toneelgroep Amsterdam, De Warme Winkel, De Nationale Opera, Het Nationale Ballet, Nederlands Dans Theater, Koninklijk Concertgebouworkest, Stichting Theateralliantie, Stedelijk Museum, Mojo, EYE, Universiteit van Amsterdam, Koninklijk Conservatorium Den Haag, NTR, VPRO, Muziekgebouw aan 't IJ, Koninklijk Theater Carré, Orgelpark, Spui25, SLAA, Boekmanstichting

TOTAALPROGRAMMA HOLLAND FESTIVAL 2014

DANS

Vortex Temporum Anne Teresa De Keersmaeker, Rosas, ictus
Een werk van grote schoonheid en verfijning.

Programma V Nederlands Dans theater I
Een reis door de tijd op muziek van Philip Glass.

Coup Fatal Serge Kakudji, Fabrizio Cassol, Rodriguez Vangama, Alain Platel, KYS & les ballets C de la B
Uitbundige muziektheatrale ode aan de sapeurs van Kinshasa.

The Tempest Het Nationale Ballet
Groots opgezet dansspektakel, vrijelijk geïnspireerd op Shakespeares *The Tempest* in samenwerking met Shirin Neshat.

The Returns William Forsythe, The Forsythe Company
Vrolijk, vlijmscherp commentaar op de wereld van de kunst.

The Crimson House Lemi Ponifasio, MAU
Kritische reflectie op ons leven met Google, Facebook, Twitter en de NSA.

THEATER

War Horse Stichting Theateralliantie, National Theatre of Great Britain
Het aangrijpende verhaal van de tiener Albert en zijn geliefde paard Joey, tegen de achtergrond van de Eerste Wereldoorlog.

Playing Cards: SPADES Robert Lepage, Ex Machina
Hebzucht en roekeloosheid in overweldigend theaterspektakel.

The Valley of Astonishment Peter Brook, Marie-Hélène Estienne, Théâtre des Bouffes du Nord
Reis door het grillige landschap van de menselijke geest.

Die Schutzbefohlenen Elfriede Jelinek, Nicolas Stemann, Thalia Theater
Oratorium voor een humaan Europa.

The Fountainhead Ivo van hove, Toneelgroep Amsterdam
Sterrencast speelt Ayn Rands tijdloze bestseller.

Die bitteren Tränen der Petra von Kant Martin Kušej, Residenztheater
Martin Kušej regisseert Rainer Werner Fassbinders klassieker over macht, geld en liefde.

'Tis Pity She's a Whore Declan Donnellan, Nick Ormerod, Cheek by Jowl
Seks, spanning en extreem verlangen in zinderende encensering van John Fords schandaalstuk.

Bestiaire d'amour Isabella Rossellini
Isabella Rossellini belicht het bizarre liefdesleven der dieren.

Gavrilo Princip De Warme Winkel
De lont in het kruitvat – terug naar de vooravond van de Eerste Wereldoorlog in een eigenzinnige, theatrale reconstructie.

Thyestes Simon Stone, Belvoir, Sydney
Als een archeoloog van de ziel haalt Stone onze diepste, oeroude driften boven.

OPERA EN MUZIEKHEATER

Laika Martijn Padding, P.F. Thomése, De Nationale Opera
Tragische komedie in vier bedrijven.

Falstaff Giuseppe Verdi, De Nationale Opera
Verdi's komische meesterwerk in een nieuwe productie gepresenteerd door De Nationale Opera.

Opera in het park: Falstaff Giuseppe Verdi, De Nationale Opera
Picknick in Oosterpark met Verdi's komische meesterwerk *Falstaff*.

Orlando George Frideric Handel, De Munt
Bejun Mehta schittert in Pierre Audi's verrassende interpretatie van Handels meesterwerk.

Delusion of the Fury Harry Partch, Heiner Goebbels, Ensemble Musikfabrik
Magisch muziektheaterwerk op volstrekt eigenzinnig instrumentarium.

Bitter Music David Moss
Het zonderlinge leven van Harry Partch.

You Us We All Shara Worden, Andrew Ondrejcek, BOX (Baroque Orchestration X)
Barok totaalspektakel van Amerikaanse multitalenten Ondrejcek en Worden.

The Wasp Factory Ben Frost
Een duistere wereld ontsluit zich in spannend, krachtig muziektheater.

Oidipous Calliope Tsoupaki, Edzard Mik
Kleurrijke muzikale bewerking van Sophocles' laatste tragedie.

MULTIDISCIPLINAIR

Nocturne Tomoko Mukaiyama
Rouw en hoop in twee piano's rond tsunamiramp in Japan.

A Possibility of an Abstraction: Square Dance Germaine Kruijff
Performance van dansende derwisjen in het Stedelijk Museum.

Judson Church is Ringing in Harlem (Made-to-Measure) / Twenty Looks or Paris is burning at The Judson Church (M2M) Trajal Harrell
Spannende dialoog tussen postmoderne dans en voguing.

Napoleon Abel Gance, Carl Davis, Het Gelders Orkest
De legende. De film. De muziek.

River of Fundament Matthew Barney, Jonathan Bepler
Seks, dood en de Amerikaanse auto-industrie in nieuwste werk van kunsticoon Barney.

The Kitchen Roysten Abel
Koken in de keuken van het leven.

TOTAALPROGRAMMA HOLLAND FESTIVAL 2014

Winterreise William Kentridge, Matthias Goerne, Markus Hinterhäuser
Schuberts fameuze liederencyclus met projecties van één van de oorspronkelijkste beeldend kunstenaars van onze tijd.

MULTIDISCIPLINAIR

Spiral Mass | Soldier Songs Nico Muhly, David T. Little
Twee van New Yorks rijzende sterren in extreem contrasterend programma.

Twitchy Organs Nico Muhly, Oneohtrix Point Never, James McVinnie
Fascinerende kruisbestuiving met orgel en elektronica in het Orgelpark.

Abida Parveen
Legendarische soefizangeres voor het eerst sinds jaren weer in Amsterdam.

20 Pianos Matthew Herbert
'Avant electronic explorer' Matthew Herberts werk brengt twintig piano's tot leven in virtuele performance.

Luigi Nono: Prometeo. Tragedia dell'ascolto Ingo Metzmacher, Schola Heidelberg, ensemble recherche, SWR Sinfonieorchester Baden-Baden und Freiburg, Experimentalstudio des SWR
Luigi Nono's magnum opus, een luistertragedie.

Luigi Nono: Il canto sospeso Ingo Metzmacher, SWR Sinfonieorchester Baden-Baden und Freiburg, Experimentalstudio des SWR
Nono's politieke getuigenis.

Luigi Nono: La lontananza nostalgica utopica futura Irvine Arditti, André Richard
Violist en geluidstechnicus aan elkaar overgeleverd in onvoorspelbaar klankuniversum.

Luigi Nono: Caminantes ... Ayacucho Ingo Metzmacher, Schola Heidelberg, Cappella Amsterdam, SWR Sinfonieorchester Baden-Baden und Freiburg, Experimentalstudio des SWR
Reizen door een uniek klankuniversum.

Lunchconcerten Nono Interventions Studenten Koninklijk Conservatorium
Ruimtelijke reflecties op Luigi Nono in de fietspassage onder het Rijksmuseum.

the CIVIL warS – Rome Philip Glass, Radio Filharmonisch Orkest, Groot Omroepkoor
Philip Glass' avontuurlijke synthese van traditionele opera en modern minimalisme.

George Benjamins horizon Koninklijk Concertgebouworkest
George Benjamin leidt het Koninklijk Concertgebouworkest in contrastrijk programma.

Nishtiman
Nieuw collectief zet Koerdische muziek op de wereldkaart.

Woodkid
Heroïsche popmuziek met overdonderende visuals.

Tarab Cuts John Butcher, Mark Sanders
Spannend treffen tussen traditionele Arabische muziek en moderne, westerse muziekpraktijk.

FUEL & CONTEXT

HF Young Academy
Stoomcursus cultuur voor HF Young-leden.

Broodje Kennis: Holland Festivaleditie
Ontmoetingen tussen kunst en wetenschap.

Poetry Pub Crawl
Perzische poëzie in de Amsterdamse nacht.

Luigi Nono 1924–1990. Maestro di suoni e silenzi
Leven en werk van Nono in beeld.

"... Hay que caminar ..." Luigi Nono's musical paths between politics and art
Internationale sprekers discussiëren over Luigi Nono's leven en werk in tweedaags symposium.

Boekmanlezing 2014
Cas Smithuysen over kunstbeleid in Nederland.

Workshop instrumenten bouwen
In navolging van de excentrieke Amerikaanse componist en instrumentenbouwer Harry Partch, van *Delusion of the Fury*, bouw je je eigen instrument.

Workshop voguing
Leer dansen als Trajal Harrell uit *Judson Church is Ringing in Harlem (Made-to-Measure)*.

Workshop singer-songwriter
Workshop van niemand minder dan zangeres en multi-instrumentaliste Shara Worden (*My Brightest Diamond*), die met *You Us We All* in het festival staat.

DoubleTree Late Nights
Tot in de klein uurtjes dé hangout van het festival met House of Vineyard's *Love Boat*, Merals Harem en Carlama Orkestar.

Ancient Evenings
Bijeenkomst over Norman Mailers controversiële roman.

India Picnic
Food Festival in het Vondelpark voorafgaand aan The Kitchen.

Honorary Fellowship-lezing Pierre Audi
Onder de titel *Why Bother? The Irresistible Paths of Music Theatre* houdt Pierre Audi zijn eerste lezing als Honorary Fellow Muziektheater aan de Universiteit van Amsterdam.

OVERZICHT MEDEWERKERS HOLLAND FESTIVAL 2014

VASTE MEDEWERKERS

Artistiek directeur

Pierre Audi (tot 31 december)
Ruth Mackenzie (tot 1 juli 'artistic director designate')

Zakelijk directeur

Annet Lekkerkerker

Programmering

Annemieke Keurentjes (dans en theater)
Jochem Valkenburg (muziek en muziektheater)

Development

Leonie Kruijenga (hoofd)
Esther van der Veldt

Communicatie & marketing

Norbert Bode (hoofd)
Lisa Grijzenhout
Gertjan Pruijm
Laura Reijnders
Erna Theys

Productie

Sigi Giesler (hoofd)
Ad van der Koog
Han van Poucke

Financiën

Servaas Hensen (hoofd)
Ingrid Baltus

Bureau management

Harmina Snoodijk (directiesecretaresse)
Nicole Mooij
Henny Knap (archief)

TIJDELIJKE MEDEWERKERS / FREELANCE FESTIVALMEDEWERKERS

Vaste adviseur

Peter Romkema (technisch coördinator productie)

Programmering

Jonne ter Braak (context)

Communicatie & Marketing

Anne-Fleur Huiskamp, Charlotte Schultz, Maartje Strijbis, Chiel Zwinkels

Productie

Janneke den Engelsens, Djoere de Jong, Tiedo Wilschut, Charlie de Bakker, Annemarie Bembom, Hidde Bisschop, Jack de Boer, Tjeerd Bootsma, Erik Borgman, Stefan van Breukelen, Bas Brunnink, Nienke Elsinga, Pieter Heebink, Joop Hoffman, Dirk

Houthoff, Gen Huizinga, Tycho van Iwaarden, Fritz Janszen, Wim van het Klooster, Daniël Kuijpers, Henk Langeveld, Roan Lo-a-Njoe, Pieter Loman, Tom van de Loo, Kees van Mameren, Emmalot Morel, Jan Panis, Richard Pauel, Peter Peereboom, Sarah Faye van der Ploeg, Maurice Potemans, Pieter Ratten, Romy Rigter, Tim Senden, Martijn Smolders, Niek Snel, Stephan van Steenveldt, Hugo Stolwijk, Jos Tendijck, Gerco van Veenen, Dennis Verhaeg, Remko van Wely, Robert Wit, Miki Zeehandelaar, Sieuwert Zwaagstra

Financiën

Ellen Bijsterbosch

STAGIAIRES COMMUNICATIE & MARKETING / PRODUCTIE

Florine Jonker
(Rijksuniversiteit Groningen, Kunst, Cultuur & Media)
Hans Oosterhaven
(Rijksuniversiteit Groningen, Kunst, Cultuur & Media)
Anna Buskens
(Rijksuniversiteit Groningen, Kunst, Cultuur & Media)
Claudia Jochems
(Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten/OPP)

VRIJWILLIGE MEDEWERKERS

Communicatie & Marketing

Anne van den Bergh

Development

Pieter Guldemond

HF Young Circle

Sarah Berckenkamp, Quirijn Bongaerts, Maarten Bul, Marco Dalmeijer, MariePaule Fritschy, Matthijs Geneste, Eva van Ingen, Judith van Ingen, Bram de Jaeger, Peggy de Jong, Chris Julien, Krystian Lada, Judith Lekkerkerker, Margriet van Lidth, Claire Mulder, Anne Ruygt, Farid Tabarki, Ruud Verschuur, Heleen Wilbrink

BESTUUR

(per 22 december 2014 raad van toezicht)

Martijn Sanders (voorzitter) was tot 2006 directeur van het Concertgebouw Amsterdam en is sindsdien als adviseur en/of toezichthouder betrokken bij diverse bedrijven en instellingen. Op 11 maart 2009 is Martijn Sanders benoemd tot voorzitter van het bestuur van de Stichting Holland Festival. De voorzitter van het bestuur/de raad van toezicht is tevens voorzitter van de Board of Governors die op 3 juni 2010 is opgericht. Naast dit voorzitterschap bekleedt Sanders ook de volgende functies: bestuursvoorzitter van de Rembrandt Vereniging, het Internationaal Franz Liszt Piano Pianoconcours; voorzitter Stichting Erasmusprijs en Intermusica, lid bestuur Armando Stichting en Gergiev Festival Rotterdam; member of the Artistic Committee of the Borletti-Buitoni Trust Foundation en lid College van Toezicht op het Auteursrecht. Sinds medio 2014 is hij tevens als senior consultant verbonden aan het bureau Wonderbird.

Renze Hasper was tot 2007 partner bij KPMG waar hij diverse managementfuncties heeft bekleed. Renze Hasper is op 14 december 2007 toegetreden tot het bestuur van de Stichting Holland Festival als penningmeester. Deze functie bekleedt hij ook bij de Hermitage Amsterdam en JINC.

Marjet van Zuijlen is actief als management consultant, dagvoorzitter en toezichthouder. Sinds 14 december 2007 maakt Marjet van Zuijlen deel uit van het bestuur als secretaris. Daarnaast is zij bestuursvoorzitter van het Nationale Toneel, bestuurslid van Filmfestival By the Sea, lid van de Raad van Advies van de RAI en van de Raad van Advies van het Instituut voor informatierecht van de UvA. Zij is lid van de Raad van Commissarissen van Verbrugge Terminals, Wessanen en Holland Casino.

Joachim Fleury is advocaat en Partner bij Clifford Chance LLP. Hij is op 9 mei 2008 toegetreden tot het bestuur. Fleury woont afwisselend in Amsterdam en Londen. In Londen bekleedt hij nevenfuncties in de culturele sector bij de theaters Donmar Warehouse en het Almeida Theatre. In Nederland is Joachim Fleury tevens secretaris van het bestuur van de NAPK en bestuurslid van Kunsten '92, Stichting De Versterking, The Wallfisch Band (een Brits/Nederlands kamermuziekensemble gericht op vroege muziek) en Stichting Cinergy.

Mavis Carrilho is zelfstandig adviseur en executive coach. Zij heeft ruim twintig jaar ervaring als organisatieadviseur en interim-manager in de profit- en non-profitsector. Op 10 september 2010 is Mavis Carrilho toegetreden tot het bestuur van het Holland Festival. Daarnaast maakt zij deel uit van de Raad van Toezicht van het Fonds Podiumkunsten, is zij voorzitter van de Week van de Amateurkunst en penningmeester van Stichting Julius Leef, en tot 1 april 2014 bestuurslid van Stichting ZO!Cultuur Zuidoost. Verder is zij commissaris bij woningcorporatie Ymere.

Ben Noteboom is op 11 januari 2012 benoemd tot bestuurslid van het Holland Festival. Hij is tevens bestuurslid bij de Stichting VUmc CCA, lid van de raad van commissarissen van Ahold. Ben Noteboom vertrok in maart 2014 als CEO en chairman of the executive board van Randstad Holding N.V.

DIRECTIE / STAF

Pierre Audi is sinds 2005 artistiek directeur van Stichting Holland Festival. Hij vervult deze functie in combinatie met die van artistiek directeur van De Nationale Opera (hoofdfunctie). Daarnaast is hij bestuurslid van De Ateliers en Société Gavignies.

Ruth Mackenzie is sinds 2014 artistiek directeur van het Holland Festival (tot 1 juli 2014 'artistic director designate'). Daarnaast is zij interim CEO en Creative Director van The Space in London, adviseur I4-18 Now, Imperial War Museum London en was voorzitter van de jury van de Anti Festival Prize in Finland. In Groot-Brittannië bekleedt zij de volgende nevenfuncties: voorzitter Improbable, bestuurslid Cass Foundation, lid Tate Modern Advisory Council, lid National Campaign for the Arts en lid Warwick Commission.

Annet Lekkerkerker is sinds 1 oktober 2009 zakelijk directeur van Stichting Holland Festival. Zij is lid van de Raad van Toezicht van het Nederlands Theaterfestival (tot 15 september 2014) en de Stichting Muziek- en Danscentrum Den Haag, bestuurslid van de Sikkens Foundation en de Stichting Literaire Activiteiten Amsterdam. Zij heeft zitting in de NTR Adviesraad en de commissie van Advies van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Zij is, samen met Paul Spies (directeur Amsterdam Museum), voorzitter van het ACI (Amsterdams overleg Culturele Instellingen).

Enkele vaste medewerkers van het Holland Festival zetten naast hun werkzaamheden voor het festival, hun expertise in bij andere instellingen, organisatie of evenementen.

Annemieke Keurentjes (programmeur theater en dans) is voorzitter van Stichting IM, secretaris bij Stichting Tilt en bestuurslid bij Stichting Brokken.

Jochem Valkenburg (programmeur muziek en muziektheater) is jurylid Componist des Vaderlands, panellid NTR Diskotabel (Radio 4) en lid programmacommissie De Buiksloterkerk, Amsterdam Noord.

Norbert Bode (hoofd Communicatie & Marketing) is secretaris bij de Overvoorde Gordon Stichting en het Pauw Hof Fonds, en is adviseur Fonds Podiumkunsten Commissie Festivals.

Leonie Kruijenga (hoofd Development) is lid van het panel van de verkiezing Kunstenaar van het Jaar.

Sigi Giesler (hoofd Productie) coacht vierdejaarsstudenten (afstudeertraject) aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, afdeling Opleiding Productie Podiumkunsten en geeft daar incidenteel les en begeleidt studiereizen. Verder is zij voorzitter van de Raad van Toezicht van Stichting Nieuw Nederlands Opera Front.

Han van Poucke (producent) coacht vierdejaarsstudenten (afstudeertraject) aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten, afdeling Opleiding Productie Podiumkunsten.

HOLLAND FESTIVAL IS MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR

BOARD OF GOVERNORS

J. van den Bergh en C. van den Bergh-Raat, R.F. van den Bergh, W.L.J. Bröcker, J. van den Broek, L.J. en A.H.A.M. van Driel-Corthals, J. Fleming, J. Fleury, V. Halberstadt, H.J. ten Have en G.C. de Rooij, J. Kat en B. Johnson, I. en M. van Poecke, T. en M. Meijer-Bergmans, S. Noorda en M. van der Weij, R.J. en M. van Ogtrop-Quintus, F. van Rappard-Wanninkhof, A. Ruys en M. Ruys-van Haften, M. Sanders, A.N. Stoop en S. Hazelhoff, T. de Swaan, S. Tóth, E. Wessels-van Houdt, H. Wolfert en M. Brinkman, en een Governor die anoniem wenst te blijven.

VRIENDEN VAN HET HOLLAND FESTIVAL

Hartsvrienden

Kommer en Josien Damen, S. van Delft-Vroom, H. Doek, Tex Gunning, Wendy van Ierschoot, Frans Koffrie, K. Kohlstrand, J. en M. Kuiper-Gerlach, Monique Laenen en Titus Darley, M. Plotnitsky, P. Voorsmit, P. van Welzen en C. Lafeber

Beschermers

Lodewijk Baljon en Ineke Hellingman, A. van de Beek en S. van Basten Batenburg, S. Brada, Frans en Dorry Cladder-van Haersolte, J. Docter en E. van Luijk, L. Dommering-van Rongen, E. Flores d'Arcais, E. Granpré Moliere, M. Grotenhuis, E.H. Horlings, J. Houwert, Luuk H. Karsten, R. Katwijk, R. Kupers en H. van Eeghen, J. Lauret, A. van der Linden-Taverne, H. en I. Lindenbergh-Sluis, F. Mulder, G. van Oenen, H. Pinkster, H. Sauerwein, R. van Schaik en W. Rutten, C.W.M. Schunck, K.Tschenett, Wolbert en Barbara Vroom, P. Wakkie, R.R. Walstra, A. van Wassenaer, O.L.O. en Tineke de Witt Wijnen-Jansen Schoonhoven

Begunstigers

M. Beekman, E. Blankenburg, Co Bleeker, A. Boelee, K. de Bok, Jan Bouws, E. Bracht, G. Bromberger, Rachel van der Brug, D. de Bruijn, M. Daamen, J. Dekker, M. Doorman, Chr. van Eeghen, J. van der Ende, Ch. Engeler, E. Eshuis, E. Goossens-Post, E. de Graaff-Van Meeteren, F. Grimmelikhuisen, D. Grobbe, J. Haalebos, J. Hennephof, G. van Heteren, L.D.M.E. van Heteren, B. van Heugten, S. Hodes, Herma Hofmeijer, J. Hopman, A. Huijser, E. Hummelen, G. van der Hulst, Yolanda Jansen, P. Jochems, Jan de Kater, J. Keukens, A. Ladan, M. Le Poole, M. Leenaers, K. Leering, T. Liefwaard, A. Ligeon, T. Lodder, A. Man, D. van der Meer, E. van der Meer-Blok, A. Mees-Lubberman, A. de Meijere, J. Melkert, E. Merx, Jaap Mulders, H. Nagtegaal, La Nube, Kay Bing Oen, E. Overkamp en A. Verhoog, C. van de Poppe, P. Price, F. Racké, H. Ramaker, S. van de Ree, Wessel Reinink, L.M. Remarque-Van Toorn, Thecla Renders, B. Robbers, G. Scheepvaart, A. Schneider, H. Schnitzler, G. Scholten, C. Schoorl, E. Schreve-Brinkman, Steven Schuit, P. Smit, G. Smits, I. Snelleman, A. Sonnen, K. Spanjer, C. Teulings, H. Tjeenk Willink, A. Tjoa, Y. Tomberg, J. van Tongeren, H.B. van der Veen, R. Verhoeff, R. Vogelenzang, F. Vollemans, F. Voorsluis-Spanhoff, P. Vos, A. Vreugdenhil, A. Wertheim, M. Willekens, M. van Wulfften Palthe, M. Yazdanbakhsh, P. van der Zant, P. van Zwieten en N. Aarnink

Jonge Begunstigers

Kai Ament, Ilonka van den Bercken, Maarten Biermans, Maarten van Boven, Rolf Coppens, Tessa Cramer, Susan Gloudemans, Jolanda de Groot, Marte Guldemon, Pieter Guldemon, Nynke de Haan, Hagar Heijmans, Anna van Houwelingen, Daan de Jong, Judith Lekkerkerker, Boris van Overbeeke, Teartse Schaper, Gijs Schunselaar, Farid Tabarki, David van Traa, Frank Uffen, Helena Verhagen, Merijn van der Vlies, Danny de Vries, Marian van Zijll Langhout

Anonieme schenkers

Ook dankt het Holland Festival anonieme schenkers.

Liefhebbers

Het Holland Festival dankt 713 Liefhebbers voor hun steun en bijdrage.

HOLLAND FESTIVAL IS MEDE MOGELIJK GEMAAKT DOOR

subsiënten

hoofdbegunstiger

sponsors, fondsen en instellingen

mediapartners

HF Business

partners

Het Holland Festival is lid van Réseau Varèse, Europees netwerk voor de creatie en promotie van nieuwe muziek, gesubsidieerd door het Culturele Programma van de Europese Commissie.

Jaarverslag

2014

Holland Festival 2014 1 - 29 juni Amsterdam

Hoofdbegunstiger / Patron

FONDS 21

Stichting Holland Festival

Piet Heinkade 5, 1019 BR Amsterdam
t +31 (0)20 – 788 21 00
info@hollandfestival.nl